POESII

DE

MIHAIL EMINESCU

Editura Librariei
SOCECU & Comp. — BUCURESTI
1884.

Cota
Inventar Ar 3250

Stabilimentul grafic
SOCECU & TECLU — BUCURESTI
96 Strada Berzi 96
19,537.

Colecţia de faţă cuprinde toate poesiile lui Eminescu publicate in „Convorbiri Literare“ de vre-o doisprezece ani incoace, precum şi cele aflate până acum numai in manuscript pe la unele persoane particulare.

Publicarea se face in lipsa poetului din Ţară. El a fost totdeauna prea impersonal şi prea nepăsător de soarta lucrărilor sale, pentru a fi putut fi induplecat să se ingrijească insuşi de o asemenea culegere, cu toată stăruinţa amicilor sĕi literari.

Poesiile, aşa cum se presintă in paginele următoare nu sunt dar revĕzute de Eminescu şi sunt prin urmare lipsite de indreptările ce aveà de gând să le facă, cel puţin la cele vechi (*Venere şi Madonă, Mortua est, Egipetul, Noaptea, Ânger de pază, Impĕrat şi proletar, Rugăciunea unui Dac, Ânger şi Demon*).

Dacă totuşi am publicat şi aceste poesii, impreună cu celelalte, aşa cum se găsesc, am făcut-o dintr'un simţi-

mênt de datorie literară. Trebuiau să devie mai uşor accesibile pentru iubitorii de literatura noastră toate scrierile poetice, chiar şi cele incepătoare, a le unui autor, care a fost inzestrat cu darul de a intrupă adunca să simţire şi cele mai inalte gândiri intr'o frumuseţă de forme, subt al cărei farmec limba română pare a prim o nouă viaţă.

Bucuresti, Decemvrie 1883.

T. MAIORESCU.

SINGURĂTATE

Cu perdelele lăsate
Șed la masa mea de brad,
Focul pâlpâie în sobă,
Iară eu pe gânduri cad.

Stoluri, stoluri trec prin minte
Dulci iluzii. Amintiri
Țiriesc încet ca greeri
Printre negre, vechi zidiri,

Sau cad grele, mângâioase
Şi se sfarmă 'n suflet trist,
Cum în picuri cade ceara
La picioarele lui Crist.

În odae prin unghere
S'a ţesut păinjeniş
Şi prin cărţile în vraiuri
Umblă şoarecii furiş.

În această dulce pace
Îmi ridic privirea 'n pod
Şi ascult cum invelişul
De la cărţi ei mi le rod.

Ah! de câte-ori voit am
Ca să spânzur lira 'n cui
Şi un capăt poeziei
Şi pustiului să pui!

Dar atuncea greeri, şoareci,
Cu uşor-măruntul mers,
Readuc melancolia-mi,
Iară ca să facă vers.

Câte-odată . . . . . prea arare,
A târziu când arde lampa,
Inima din loc îmi sare,
Când aud că sună cleampa:

Este *Ea*. Deşarta casă
Dintr'o dată-mi pare plină,
În privazul negru-al vieţii
E icoană de lumină,

Şi mă mir eu, cum de vremea
Să mai treacă se îndură,
Când eu stau şoptind cu draga
Mână 'n mână, gură 'n gură.

LASĂ-ŢI LUMEA TA UITATĂ

Lasă-ţi lumea ta uitată,
Mi te dă cu totul mie,
De ţi ai da viaţa toată,
Nime 'n lume nu ne ştie.

Vin' cu mine, rătăceşte
Pe cărări cu cotituri,
Unde noaptea ne trezeşte
Glasul vechilor păduri.

Printre crengi scântee stele,
Farmec dând cărării strimte.
Şi afară doar de ele
Nime 'n lume nu ne simte.

Părul tău ţi se desprinde
Şi frumos ţi se mai şede,
Nu zi ba de te-oi cuprinde —
Nime 'n lume nu ne vede.

Tânguiosul bucium sună,
L'ascultăm cu atâta drag,
Pe când iese dulcea lună
Dintr'o rarişte de fag.

Şi respunde codrul verde
Fermecat şi dureros,
Iară sufletu-mi se pierde
După chipul tău frumos.

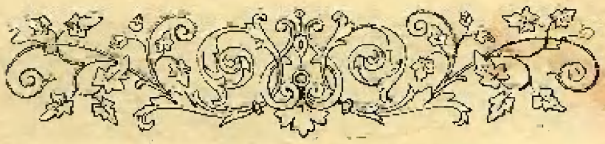

Te desfaci c'o dulce silă,
Mai nu vrei şi mai te laşi,
Ochii tăi sunt plini de milă,
Chip de înger-drăgălaş.

Iată lacul. Luna plină
Poleindu-l ei străbate;
El aprins de-a ei lumină
Simte-a lui singurătate.

Tremurând cu unde 'n spume
Intre trestie le farmă,
Şi visând o 'ntreagă lume
Tot nu poate să adoarmă.

De-al tău chip el se pătrunde,
Ca oglinda el alege —
Ce priveşti zimbind in unde?
Eşti frumoasă, se 'nţelege.

Înălțimile albastre
Pleacă zarea lor pe dealuri,
Arătând privirii noastre
Stele 'n ceruri, stele 'n văluri.

E-un miros de teiu în crânguri,
Dulce-i umbra de răchiți,
Și suntem atât de singuri
Și atât de fericiți,

Numai luna printre ceață
Varsă apelor vrăpac,
Și te află strînsă 'n brațe,
Dulce dragoste băiac.

ŞI DACĂ RAMURI BAT IN GEAM

Şi dacă ramuri bat în geam
Şi se cutremur plopii,
E ca în minte să te am
Şi încet să te apropii.

Şi dacă stele bat în lac
Adâncu-i luminându'l,
E ca durerea mea s'o 'mpac
Inseninându-mi gândul.

Şi dacă norii deşi se duc
De iese 'n luciu luna,
E ca aminte să mi-aduc
De tine 'n tot deauna.

PAJUL CUPIDON....

Pajul Cupidon vicleanul
Mult e, rău şi alintat,
Cu copii se hărjoneşte,
Iar la dame doarme 'n pat.

De lumină ca tălharii
Se fereşte binişor,
Pe fereşti se sue noaptea
Dibuind incetişor,

Cordeluțe și nimicuri
Iată toate-a lui averi,
Darnic când nu vreai nici una
Și sgârcit dacă le ceri.

În volumul ros de molii
Cauți noaptea adevĕr,
Și 'ntâlnești lipită 'n file
Vița-i galbenă de pĕr.

El dă gânduri ne 'nțelese
Vĕrstei crude și necoapte,
Cu icoane luminoase
O ingână 'ntreaga noapte.

Când de-o sete sufletească
E cuprinsă fata mică —
A dormit cu ea alături
Ca doi pui de turturică.

E sfios ca și copii,
Dar zimbirea-i e vicleană,
Dară galeș ăi sunt ochii,
Ca și ochii de vădană.

Gât și umere frumoase,
Sinuri albe și rotunde,
El le ține 'mbrățișate
Și cu mănile le-ascunde.

De te rogi frumos de dĕnsul,
Indestul e de hain
Vĕlul alb de peste toate
Să 'l înălțure puțin.

CE TE LEGENI CODRULE

(La furcă populară)

Ce te legeni, codrule,
Fără ploaie, fără vênt,
Cu crengile la pământ?

— De ce nu m'aş legăna,
Dacă trece vremea mea!
Zioa scade, noaptea creşte
Şi frunzişul mi'l răreşte
Bate vêntul frunza 'n dungă —
Cântăreţii mi-i alungă;

Bate vêntul dintr'o parte —
Iarna-i ici, vara-i departe.
Şi de ce să nu mĕ plec,
Dacă păsările trec!
Peste vĕrf de rămurele
Trec în stoluri rĕndurele,
Ducând gândurile mele
Şi norocul meu cu ele.
Şi se duc pe rĕnd pe rĕnd
Zarea lumi 'ntunecând.
Şi se duc ca clipele,
Scuturând aripele,
Şi mĕ lasă pustiit,
Vestejit şi amorţit —
Şi cu dorul-mi singurel,
De mĕ 'ngân numai cu el!

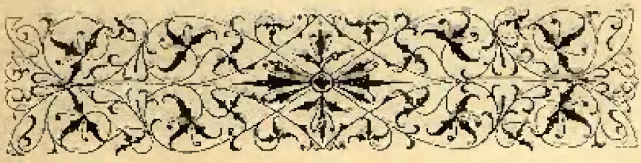

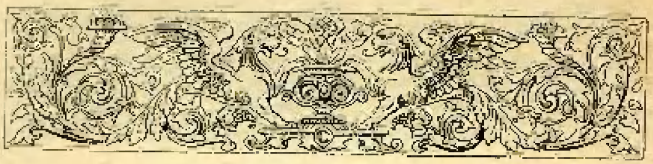

Cm 3250

MELANCOLIE

Părea că printre nouri s'a fost deschis o poartă,
Prin care trece albă regina nopții moartă —
O dormi, o dormi in pace pintre făclii o mie
Și in mormênt albastru și 'n pănze argintie,
În mausoleu-ți mândru, al cerurilor arc,
Tu adorat și dulce al nopților monarc!
Bogată în intinderi stă lumea 'n promoroacă,
Ce sate și cămpie-c'un luciu vĕl imbracă;

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI

Văzduhul scânteiază, şi că unse cu var
Lucesc zidiri, ruine pe câmpul solitar.
Şi ţintirimul singur cu strîmbe cruci veghiază,
O cucuvae sură pe una se aşază,
Clopotniţa trosneşte, în stîlpi isbeşte toaca,
Şi străverziul demon, prin aer când să treacă,
Atinge 'ncet arama cu zimţi-aripei sale,
De auzi din ea un vaier, un aiurit de jale.

Biserica 'n ruină
Stă cuviosă, tristă, pustie şi bătrână,
Şi prin ferestre sparte, prin uşi ţiue vîntul —
Se pare că vrăjeşte şi că-i auzi cuvîntul —
Năuntrul ei pe stîlpi-i, păreţi, iconostas
Abia conture triste şi umbre au rămas;
Drept preot toarce-un greer un gând fin şi obscur,
Drept dascăl toacă cariul sub învechitul mur.

. . . . . .

Credinţa zugrăveşte icoanele 'n biserici —
Şi 'n sufletu-mi pusese poveştele-i feerici,
Dar de-ale vieţii valuri, de al furtunei pas,
Abia conture triste şi umbre-au mai rămas.

In van mai caut lumea-mi în obositul creer,
Căci răgușit, tomnatec vrăjește trist un greer;
Pe inima-mi pustie zadarnic mâna-mi țiu,
Ea bate ca și cariul încet într'un sicriu.
Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură
Încet repovestită de o străină gură,
Ca și când n'ar fi viața-mi, ca și când n'aș fi fost.
Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost,
De-mi țin la el urechea și rid de câte-ascult
Ca de dureri străine?.... Parc'am murit de mult!

RUGĂCIUNEA UNUI DAC

Pe când nu era moarte, nimic nemuritor
Nici simburul luminii de viaţă dătător,
Nu era *azi* nici *mâne*, nici *eri* nici totdeauna,
Căci *unul* erau toate, şi *totul* era una;
Pe când pământul, ceriul, vĕzduhul, lumea toată
Erau din rĕndul celor, ce n'au fost nici-odată,
Pe-atunci erai Tu singur, încât mĕ 'ntreb in sine-mi:
Au cine-i zeul, cărui plecăm a noastre inimi?

El singur zeu stătut-a 'nainte d'a fi zeii
Şi din noian de ape puteri au dat scânteii,
El zeilor dă suflet şi lumii fericire,
El este-al omenirii isvor de mântuire,
Sus inimile voastre! Cântare aduceţi-i,
El este moartea morţii şi învierea vieţii!

Şi el îmi dete ochii să văd lumina zilei
Şi inima-mi umplut-au cu farmecele milei,
In vuetul de vânturi auzit-am a lui mers
Şi 'n glas, purtat de cântec, simţii duiosu-i vers,
Şi tot pe lângă acestea cerşesc încă un adaos:
Să 'ngăduе intrarea-mi în veciniculu repaos!

Să blestеme pe-ori cine de mine-o avea milă,
Să bine-cuvinteze pe cel ce mă impilă,
S'asculte ori ce gură ce-ar vrea ca să mă ridă
Puteri să pue 'n braţul, ce-ar sta să mă ucidă,
Şi-acela între oameni devină cel întâi,
Ce mi-ar răpi chiar piatra ce-oiu pune-o căpătâi.

Gonit de toată lumea prin anii mei să trec
Păn' ce-oiu simți că ochiu-mi de lacrime e sec,
Că 'n ori-ce om din lume un dușman mi se naște,
C'ajung pe mine însu-mi a nu mă mai cunoaște,
Că chinul și durerea simțirea-mi a 'mpetrit'o,
Că pot să-mi blestem mama, pe care am iubit'o
Când ura cea mai crudă mi s'ar părè amor....
Poate-oiu uita durerea-mi și voiu putè să mor.

Străin și făr' de lege de voiu muri atunce,
Nevrednicu-mi cadavru în uliță l'arunce,
Ș'aceluia, Părinte, să-i dai coroană scumpă,
Ce-o să amuțe câinii, ca inima-mi s'o rumpă,
Iar celui ce cu petre mè va isbi în față
Indură-te stăpâne și dă-i pe veci viață!

Astfel numai, Părinte, eu pot să-ți mulțumesc
Că tu mi-ai dat în lume norocul să trăiesc.
Să cer a tale daruri, genunchi și frunte plec,
Spre ură și blăstemuri aș vrea să te induplec,
Să simt că de suflarea-ți suflarea mea se curmă
Și 'n stingerea eternă, dispar fără de urmă!

PE ACEEAŞI ULICIOARĂ

Pe aceeaşi ulicioară
Bate luna in fereşti,
Numai tu de după gratii
Veçinic nu te mai iveşti.

Şi aceiaşi pomi in floare
Crengi intind peste zaplaz,
Numai zilele trecute
Nu le fac să fie azi.

Altul este al tău suflet,
Alţii ochii tăi acum,
Numai eu, remas acelaş
Bat mereu acelaşi drum.

Ah: subţire şi gingaşă
Tu păşeai încet, încet,
Dulce îmi veneai în umbră
Tăinuitului boschet,

Şi lăsându-te la pieptu-mi
Nu ştiam ce-i pe pământ,
Ne spuneam atât de multe
Fără a zice un cuvânt.

Sărutări erau respunsul
La 'ntrebări indeosebi
Şi de alte cele 'n lume
N'aveai vreme să întrebi.

Şi în farmecul vieţi-mi
Nu ştiam că-i tot aceea
De te răzimi de o umbră
Sau de crezi ce-a zis femeea.

Vîntul tremură 'n perdele
Astăzi ca şi alte dăţi,
Numai tu de după ele
Vecinic nu te mai arăţi!

DE CÂTE ORI IUBITO.....

De câte ori, iubito, de noi mi-aduc aminte,
Oceanul cel de ghiață mi-apare înainte:
Pe bolta alburie o stea nu se arată,
Departe doară luna cea galbenă — o pată;
Iar peste mii de sloiuri de valuri răpezite
O pasere plutește cu aripi ostenite,
Pe când a ei pereche nainte tot s'a dus
C'un pâlc intreg de paseri, perzându-se 'n apus.

Aruncă pe-a ei urmă priviri suferitoare,
Nici rău nu-i pare-acuma, nici bine nu — ca moare
Visându-se 'ntr'o clipă cu anii înapoi.

. . . . . .

Suntem tot mai departe deolaltă amândoi,
Din ce în ce mai singur mă 'ntunec și înghet,
Când tu te perzi în zarea eternei dimineți.

O REMĂI...

«O rămâi, rămâi la mine
«Te iubesc atât de mult,
«Ale tale doruri toate
«Numai eu știu să le-ascult,

«În al umbrei întuneric
«Te asamăn unui prinț
«Ce se uit' adânc în ape
«Cu ochi negri și cuminți,

«Şi prin vuetul de valuri,
«Prin mişcarea naltei cerbi
«Eu te fac s'auzi in taină
«Mersul cărdului de cerbi,

«Eu te văd răpit de farmec
«Cum ingăni cu glas domol,
«In a apei strălucire,
«Intinzând piciorul gol.

«Şi privind in luna plină
«La văpaia de pe lacuri
«Anii tăi se par ca clipe,
«Clipe dulci se par ca veacuri.»

Astfel zise lin pădurea
Bolţi asupra-mi clătinând,
Şueram l'a a ei chemare
Ş'am eşit in cămp rizând.

Astăzi chiar de m'aş întoarce
A 'nţelege n'o mai pot . . . .
Unde eşti copilărie,
Cu pădurea ta cu tot?

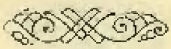

DESPĂRȚIRE

Să cer un semn, iubito, spre a nu te mai uita?
Te-aș cere doar pe tine, dar nu mai ești a ta;
Nu floarea veștejită din părul tău bălai,
Căci singura mea rugă-i: uitării să mă dai.

La ce simțirea crudă a stinsului noroc
Să nu se sting'asemeni, ci 'n veci să stea pe loc?
Tot alte unde-i sună aceluiaș părău;
La ce statornicia părerilor de rău,

Când prin această lume să trecem ne e scris
Ca visul unei umbre și umbra unui vis?
La ce de-acu 'nainte tu grija mea s'o porți?
La ce să măsuri anii ce' sboară peste morți?
Tot una-i dacă astăzi sau mâne o să mor,
Când voiu să-mi piară urma in mintea tuturor,
Când voiu să uiți norocul visat de amêndoi.
Trezindu-te, iubito, cu anii inapoi,
Să fie neagră umbra in care-om fi perit
Ca și când nici-odată noi nu ne-am fi găsit,
Ca și când anii mândri de dor ar fi deșerți —
Că te-am iubit atâta putea-vei tu să ierți?
Cu fața spre părete mă lasă prin străini
Să 'nghețe sub pleoape a ochilor lumini,
Și când se va intoarce pământul in pământ,
Au cine o să știe de unde-s, cine sunt?
Cântări tânguitoare prin zidurile reci
Cerși-vor pentru mine repaosul de veci,
Ci eu aș vrea ca unul, venind de mine-aproape,
Să-mi spue al tău nume pe 'nchisele'mi pleoape,
Apoi — de vor — m'arunce in margine de drum....
Tot îmi va fi mai bine ca 'n ciasul de acum.

Din zare depărtată răsar'un stol de corbi,
Să 'ntunece tot cerul pe ochii mei cei orbi,
Răsar'o vijelie din margini de pământ,
Dând pulberea-mi țărinii și inima-mi la vânt.....

Ci tu rămâi în floare ca luna lui April,
Cu ochii mari și umezi, cu zimbet de copil,
Din cât ești de copilă se 'ntinerești mereu,
Să nu mă știi pe mine, cum nu m'oiu ști nici eu.

CRĂIASA DIN POVEȘTI

Neguri albe, strălucite
Naște luna argintie,
Ea le scoate peste ape,
Le întinde pe câmpie;

S'adun' flori în șezătoare
De painjen tort să rumpă
Și anină 'n haina nopții
Boabe mari de piatră scumpă.

Lângă lac, pe care norii
Au urzit o umbră fină,
Ruptă de mişcări de valuri
Ca de bulgări de lumină,

Dându-şi trestia într'o parte
Stă copila lin plecată,
Trandafiri aruncă roşii
Peste unda fermecată.

Ca să vad'un chip, se uită
Cum aleargă apa 'n cercuri,
Căci vrăjit de mult e lacul
De-un cuvênt al sfintei Mercuri.

Ca să iasă chipu 'n faţă,
Trandafiri aruncă tineri,
Căci vrăjiţi sunt trandafirii
De-un cuvênt al sfintei Vineri.

Ea se uită.... Părul-i galben,
Faţa ei lucesc în lună,
Iar în ochii ăi albaştri
Toate basmele s'adună.

ODĂ

(In metru antic)

Nu credeam să 'nvĕţ a muri vr'odată,
Pururi tĕnĕr, infăşurat in manta-mi,
Ochii mei 'nălţam visători la steaua
Singurătăţii.

Când de-odată tu rĕsărişi in cale-mi,
Suferinţă tu, dureros de dulce.....
Păn' in fund bĕui voluptatea morţii
Ne 'ndurătoare.

Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus,
Or ca Hercul invechinat de haina-i;
Focul meu a'l stinge nu pot cu toate
Apele mării.

De-al meu propriu vis mistuit mĕ vaiet,
Pe-al meu propriu rug mĕ topesc in flăcări....
Pot să mai re'nviu luminos din el ca
Pasărea Phoenix?

Piară-mi ochii turburători din cale,
Vino iar in sin, nepăsare tristă,
Ca să pot muri liniştit, pe mine
Mie redă-mĕ!

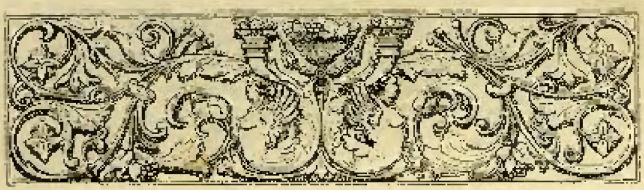

LA MIJLOC DE CODRU DES

(In formă populară)

La mijloc de codru des
Toate păsările ies
Din huceag de aluniș
La vaiosul luminiș,
Luminiș de lângă baltă,
Care 'n trestia înaltă
Legănându-se din unde
In adâncu-i se pătrunde

Şi de lună şi de soare
Şi de păsări călătoare,
Şi de lună şi de stele
Şi de sbor de rândunele
Şi de chipul dragei mele.

VENERE ŞI MADONA

Ideal perdut în noaptea unei lumi ce nu mai este,
Lume ce gândea în basme şi vorbea în poezii,
O! te văd, te-aud, te cuget, tineră şi dulce veste
Dintr'un cer cu alte stele, cu-alte raiuri, cu alţi zei.

Venere, marmură caldă, ochiu de piatră ce scânteie,
Braţ molatic ca gândirea unui împărat poet,
Tu ai fost divinizarea frumuseţei de femeie,
A femeei, ce şi astăzi tot frumoasă o revăd.

Rafael perdut în visuri ca 'ntr'o noapte instelată,
Sufletu 'mbătat de raze și d'eterne primăveri
Te-a văzut și-a visat raiul cu grădini imbălsămate,
Te-a văzut plutind regină printre îngerii din cer;

Și-a creat pe pânza goală pe Madona Dumnezee
Cu diademă de stele, cu surisul blând, virgin,
Fața pală 'n raze blonde, chip de înger, dar femee,
Căci femeea-i prototipul îngerilor din senin.

Astfel eu, perdut în noaptea unei vieți de poesie,
Te-am văzut femee stearpă fără suflet, fără foc
Și-am făcut din tine-un înger blând ca ziua de magie,
Când în viața pustiită ride-o rază de noroc.

Am văzut fața ta pală de o bolnavă beție,
Buza ta invinețită de-al corupției mușcat,
Și-am svârlit asupra-ți, crudo, vălul alb de poezie
Și palorei tale raza inocenței eu i-am dat.

Ți-am dat palidele raze ce 'nconjoară cu magie
Fruntea ăngerului-geniu, ăngerului ideal,
Din demon făcut o sfântă, dintr'un chiot simfonie,
Din ochirile-ți murdare ochiu aurorei matinal.

Dar azi vĕlul cade, crudo! desmeţit din visuri sece
Fruntea mea este trezită de a buzei tale 'nghet,
Şi privesc la tine, demon, şi amoru-mi stins şi rece
Mĕ invaţă cum asupra-ţi eu să caut cu dispreţ!

Tu imi pari ca o bacantă, ce a luat cu 'nşelăciune
De pe-o frunte de fecioară mirtul verde de martir,
O fecioar'a cărei suflet era sfânt ca rugăciunea,
Pe când inima bacantei e spasmotic lung delir.

O cum Rafael creat-a pe Madona Dumnezee
Cu diadema-i de stele, cu surisul blând, vergin,
Eu făcut-am zeitate dintr'o palidă femee,
Cu inima stearpă, rece şi cu suflet de venin!

. . . . . .
. . . . . .

Plângi copilă? — C'o privire umedă și rugătoare
Poți din nou sdrobi și frânge apostat inima mea?
La picioare-ți cad și'ți caut în ochi negri-adânci ca marea
Și sărut a tale mâne, și te 'ntreb de poți iertà.

Șterge-ți ochii, nu mai plânge!.... A fost crudă 'nvinuirea,
A fost crudă și nedreaptă, fără razem, fără fond.
Suflete! de-ai fi chiar demon, tu ești sfântă prin iubire.
Și ador pe acest demon cu ochi mari, cu pĕrul blond.

SONET

Iubind în taină am păstrat tăcere,
Gândind că așt-fel o să'ți placă ție,
Căci în priviri aveam o veșnicie
De-ucigătoare visuri de plăcere.

Dar nu mai pot. A dorului tărie
Cuvinte dă duioaselor mistere,
Vreau să mă 'nec de dulcea 'nvăpăiere
A celui suflet, ce pe al meu știe.

Nu vezi că gura-mi arsă e de sete
Şi 'n ochii mei se vede 'n fulguri chinu-mi,
Copila mea cu lungi şi blonde plete?

Cu o suflare recoreşti suspinu-mi,
C'un zîmbet faci gîndirea-mi să se 'mbete;
Fă un sfîrşit durerii — vin la sinu-mi.

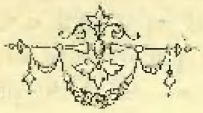

SONET

Afară-i toamnă, frunza 'mprăștiată,
Iar vêntul svêrle 'n geamuri grele picuri;
Și tu citești scrisori din roase plicuri
Și intr'un cias gândești la viața toată.

Pierzêndu-ți timpul tĕu cu dulci nimicuri,
N'ai vrea ca nime 'n ușa ta să bată;
Dar și mai bine-i, când afară i sloată,
Să stai visând la foc, de somn să picuri.

Şi eu astfel mă uit din jeţ pe gânduri,
Visez la basmul vechiu al zinei Dochii,
În jurul meu ceaţa creşte rânduri-rânduri;

De odat'aud foşnirea unei rochii,
Un moale paş abia atins de scânduri.....
Iar mâni subţiri şi reci mi-acopăr ochii.

SONET

Sunt ani la mijloc şi 'ncă mulţi vor trece
Din ciasul sfânt în care ne 'ntâlnirăm,
Dar tot mereu gândesc cum ne iubirăm,
Minune cu ochi mari şi mână rece.

O vino iar! Cuvinte dulci inspiră-mi,
Privirea ta asupra mea să plece,
Sub raza ei mă lasă a petrece
Şi cânturi nouă smulge tu din lira-mi.

Tu nici nu ştii a ta apropiere
Cum inima-mi de-adânc o linişteşte,
Ca resărirea stelei în tăcere;

Iar când te văd zimbind copilăreşte,
Se stinge-atunci o viaţă de durere,
Privirea-mi arde, sufletul îmi creşte.

SONET

Când însuşi glasul gândurilor tace,
Mă 'ngână cântul unei dulci evlavii,
Atunci te chem; chemarea-mi asculta-vei?
Din neguri reci plutind te vei desface?

Puterea nopţii blând insenina-vei
Cu ochii mari şi purtători de pace?
Resai din umbra vremilor incoace
Ca să te văd venind — ca 'n vis, aşa vii!

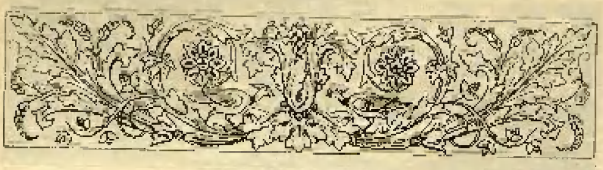

Cobori incet.... aproape, mai aproape,
Te pleacă iar zimbind peste-a mea față,
A ta iubire c'un suspin arat-o.

Cu geana ta m'atinge pe pleope
Să simt fiorii stringerii in brațe,
Pe veci perduto, vecinic adorato!

SONET

Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri
Și nici odată n'or să vie iară,
Căci nu mĕ 'nceântă azi cum mĕ mișcară
Povești și doine, ghicitori, cresuri

Ce fruntea-mi de copil o 'nseninară,
Abia 'nțelese, pline de 'nțelesuri.
Cu-a tale umbre azi în van mĕ 'mpresuri,
O ceas al tainei, asfințit de sară!

Să smulg un sunet din trecutul vieții,
Să fac, o suflet, ca din nou să tremuri?
Cu mâna mea în van pe lîră lunec:

Pierdut e totu 'n zarea tinereții
Și mută-i gură dulce-a altor vremuri,
Iar timpul crește 'n urma mea.... mă 'ntunec!

SONEȚ

S'a stins viața falnicei Veneții,
N'auzi cântări, nu vezi lumini pe valuri;
Pe scări de marmură, prin vechi portaluri
Pătrunde luna, înălbind pereții.

Okeanos se plânge pe canaluri,
El numa 'n veci e 'n floarea tinereții,
Miresei dulci i-ar da suflarea vieții,
Isbește 'n ziduri vechi, sunând din valuri.

Ca 'n ţintirim tăcere e 'n cătate.
Preot rămas din a vechimei zile
San Mărc sinistru miezul nopţii bate.

Cu glas adânc, cu graiul de Sibile,
Rosteşte lin în clipe cadenţate:
«Nu 'nvie morţii — e 'n zadar copile!»

DORINȚA

Vino 'n codru la isvorul
Care tremură pe prund,
Unde prispa cea de brazde
Crengi plecate o ascund.

Și in brațele-mi intinse
Să alergi, pe piept să-mi cazi,
Să'ți desprind din creștet vĕlul,
Să-l ridic de pe obraz.

Pe genunchii mei şedè-vei,
Vom fi singuri-singurei,
Iar in për infiorate
O să-ţi cază flori de tei.

Fruntea albă 'n përul galben
Pe-al meu braţ incet s'o culci,
Lăsând pradă gurei mele
Ale tale buze dulci....

Vom visa un vis fericc,
Ingăna-ne-vor c'un cânt
Singuratece isvoare,
Blănda batere de vênt;

Adormind de armonia
Codrului bătut de gânduri...
Flori de teiu de-asupra noastră
Ori să cadă rênduri-rênduri.

Dar poate acolo să fie castele
Cu arcuri de aur zidite din stele,
Cu rîuri de foc și cu poduri de-argint,
Cu ţermuri de smirnă, cu flori care cânt?

Să treci tu prin ele, o sfântă regină,
Cu păr lung de raze, cu ochi de lumină,
In haină albastră stropită cu aur,
Pe fruntea ta mândră cunună de laur?

O moartea e-un chaos, o mare de stele,
Când viaţa-i o baltă de vise rebele;
O moartea-i un secul cu son înflorit,
Când viaţa-i un basmu pustiu și urît. —

Dar poate.... o! capu-mi pustiu, cu furtune,
Gândurile-mi rele sugrum cele bune.
Când sorii se stîng și când stelele pică,
Imi vine a crede, *că toate-s nimică*.

Se poate ca bolta de sus să se spargă,
Să cadă nimicul cu noaptea lui largă,
Să văd cerul negru, că lumile-şi cerne
Ca prăzi trecătoare a morţii eterne.

Ş'atunci, de a fi astfel... atunci în veciе
Suflarea ta caldă, ea n'o să învie,
Atunci graiu-ţi dulce în veci este mut,
Atunci acest înger n'a fost decât lut.

Şi totuşi, ţerină frumoasă şi moartă,
De raclа ta razim eu harfa mea spartă
Şi moartea ta n'o plâng, ci *mai* fericesc
O rază fugită din chaos lumesc.

Ş'apoi cine ştie, de este mai bine
A fi sau a nu fi? dar ştie ori-cine,
Că ceea ce nu e, nu simte dureri —
Şi multe dureri-s, puţine plăceri.

A fi? Nebunie şi tristă şi goală;
Urechea te minte şi ochiul te 'nşală;
Ce-un secol ne zice, ecilalţi o deszic —
Decât un vis sărbăd, mai bine nimic.

Văd vise 'ntrupate goninď după vise,
Până' dau in morminte ce-aşteaptă deschise,
Şi nu ştiu gândirea-mi in ce să o sting:
Să rid ca nebunii?, să-i blestem? să-i plâng?

La ce?... Oare totul nu e nebunie?
Au moartea ta, înger, de ce fu să fie?
Au e *sens* in lume?... Tu chip zimbitor
Trăit-ai anume ca astfel să mori?
De e sens intr'asta, e 'ntors şi ateu —
Pe palida-ţi frunte nu-i scris Dumnezeu.

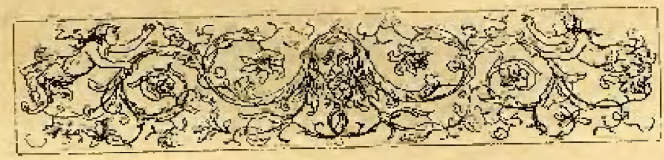

Ş'înscreează. Nilul doarme şi ies stelele din strungă!
Luna 'n mare îşi aruncă chipul şi prin nori le-alungă.—
Cine-a deschis piramida şi 'nuntru a intrat?
Este regele. În haină de-aur roş şi pietre scumpe
El intră să vad'acolo tot trecutul. I se rumpe
A lui suflet, când priveşte peste-a vremurilor vad.

În zadar guvernă regii lumea cu înţelepciune:
Se 'nmulţesc semnele rele, se 'nputţin faptele bune,
În zadar caut al vieţii înţeles nedeslegat.
Iese 'n noapte..... şi'a lui umbră lung întins se desfăşoară
Pe-ale Nilului lungi valuri. Astfel pe unde de popoară
Umbra gândurilor regii se aruncă 'ntunecat.

Ale piramidei visuri, ale Nilului reci unde,
Ale trestiilor sunet, ce sub luna ce pătrunde
Par a fi snopuri gigantici de lungi sulițe de-argint,
Toat-a apei, a pustiei şi a nopţii măreţie
Se unesc să 'mbrace mândru vechi'-acea impărăţie,
Să învie în deşerturi şir de visuri ce-te mint.

Riul sfânt ne povesteşte cu-ale undelor lui guri
De-a isvorului seu taină, despre vremi apuse, sure;
Sufletul se 'mbată 'n visuri care-alunecă în sbor,
Palmii risipiţi în crânguri auriţi de-a lunei rază
'Nălţă sveltele lor trunchiuri; noaptea-i clară - luminoasă;
Undele viscază spume, cerurile 'nşiră nori.

Şi în templele măreţe, colonade 'n marmuri albe,
Noaptea zeii se preumblă în veştmintele lor dalbe
Ş'ale preoţilor cântec sună 'n harfe de argint;
Şi la vêntul din pustie, la recoarea nopţii brună,
Piramidele din creştet aiurind şi jalnic sună,
Şi selbatec se plâng regii în giganticul mormênt.

In zidirea cea antică, sus în frunte-i turnul maur,
Magul priivea pe gânduri în oglinda lui de aur,
Unde-a cerului mii stele ca 'ntr'un centru se adun.
El în mic priveşte-acolo căile lor tăinuite
Şi cu varga zugrăveşte drumurile lor găsite.
Au aflat sâmburul lumei, tot ce-i drept, frumos şi bun.

Şi se poate că, spre rĕul unei ginţi efeminate,
Regilor pătaţi de crime, preoţimei desfrănate,
Magul, paza resbunării, a cetit semnul întors;
Ş'atunci vĕntul ridicat'a tot nisipul din pustiuri,
Astupând cu el oraşe, ca gigantice sicriuri
Unei ginţi, ce fără viaţă 'ngreuia pămĕntul
stors.

Uraganu-acum aleargă păn' ce caii lui ĕi crapă,
Şi în Nil numai deşertul, nisipuşul şi-l adapă,
Aşternându-l peste cămpii cei odată înfloriţi.
Memfis, Teba, ţara 'ntreagă coperită-i de ruine,
Prin deşert străbat selbatec mari familii beduine
Cu viaţa lor de basme 'pe cămpie risipiţi.

Dar ş'acum, turburând stele pe-ale Nilului lungi unde,
Noaptea flamingo cel roş apa 'ncet, încet pĕtrunde,
Ş'acum luna argintĕşte tot Egipetul antic;
Ş'atunci sufletul viseză toat' istoria străveche,
Glasul din trecut străbate l'a presentului ureche,
Din a valurilor sfadă proroci ri se aridic.

Ş'atunci Memfis se înalţă, argintos gând al pustiei,
Închegare măestrită din suflarea vijeliei....
Beduinul ce stau în lună o minune o privesc,
Povestindu-şi basme mândre împrăcate 'n flori şi stele
De oraşul care iese din pustiile de jele;
Din pământ şi de sub mare s'aud sunete ce cresc.

Marea 'n fund clopote are, care sună 'n ori ce noapte;
Nilu 'n fund grădine are, pomi cu mere de-aur coapte;
Sub nisipul din pustie cufundat e un popor
Ce cu-oraşele-i de-odată se trezeşte şi se duce
Sus în curţile din Memfis, unde 'n săli lumină luce;
Ei petrec în vin şi-n chiot ori ce noapte până 'n zor.

Din a lor treacăt să apuc
Acele dulci cuvinte,
De cari azi abia mi-aduc
Aminte.

Căci astăzi dacă mai ascult
Nimicurile aceste,
Imi pare-o veche de demult
Poveste.

Şi dacă luna bate 'n lunci
Şi tremură pe lacuri,
Totuşi imi pare că de-atunci
Sunt veacuri.

Cu ochii sării cei de 'ntăi
Eu n'o voiu mai privi-o,
De-aceea 'n urma mea rămăi.
— Adio!

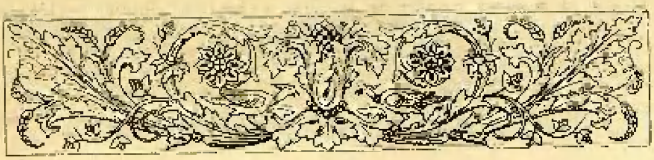

CE E AMORUL...

Ce e amorul? E un lung
Prilej pentru durere;
Căci mii de lacrămi nu'i ajung
Şi tot mai multe cere.

De un semn în treacăt de la ea
El sufletul ţi-l leagă,
Incât să n'o mai poţi uita
Viaţa ta intreagă.

Dar încă de te-aşteaptă 'n prag
In umbră de unghere,
De se 'ntâlneşte drag cu drag,
Cum inima ta cere:

Dispar şi ceruri şi pământ
Şi pieptul tău se bate,
Şi totu-atârnă de-un cuvânt,
Şoptit pe jumătate.

Te urmăreşte săptămâni
Un pas făcut a lene,
O dulce stringere de mâni,
Un tremurat de gene;

Te urmăresc luminători
Ca soarele şi luna
Şi peste zi de-atâtea ori
Şi noaptea totdeauna.

LACUL

Lacul codrilor albastru
Nuferi galbeni îl încarcă,
Tresărind în cercuri albe
El cutremură o barcă.

Şi eu trec de-alung de maluri
Par'c'ascult şi par'c'aştept
Ea din trestii să resară
Şi să-mi cadă lin pe piept.

Să sărim în luntrea mică,
Îngânați de glas de ape,
Și să scap din mână cârma
Și lopețile să-mi scape;

Să plutim cuprinși de farmec
Sub lumina blândei lune;
Vântu 'n trestii lin foșnească,
Undoioasa apă sune! —

Dar nu vine, singuratic
În zadar suspin și sufĕr
Lângă lacul cel albastru,
Încărcat cu flori de nufĕr.

ÎNGER ŞI DEMON

Noaptea 'n Doma întristată prin lumini îngălbenite
A făcliilor de ceară, care ard lângă altare —
Pe când bolta 'n fundul Domei stă întunecoasă, mare
Nepătrunsă de-ochii roşii de pe mucuri ostenite.

In biserica pustie lângă arcul în părete
Genunchiată stă pe trepte o copilă, ca un înger,
Pe-a altarului icoană în de raze roşii frângeri
Palidă şi mohorită maica Domnului se vede.

O făclie e înfiptă într'un stâlp de peatră sură.
Lucii picături de smoală la pământ cad sfărâind
Şi cununi de flori uscate fâşcios amirosind,
Şi'n copilei rugăciune tainic un şoptit murmură.

Cufundat în întuneric, lângo cruce mărmurită,
Într'o umbră neagră, deasă, ca un demon *El* veghiază,
Coatele pe braţul crucii le destinde şi le-aşază,
Ochii cufundaţi în capu-i, fruntea tristă şi încreţită.

Şi bărbia lui s'apasă pe al pietrei umăr rece,
Părul său negru ca noaptea peste-al marmurei braţ alb;
Abia candela cea tristă cu reflectul ei ros-alb
Blând o rază mai aruncă ce peste-a lui faţă trece.

Ea un înger, ce se roagă — *El* un demon, ce viscază;
Ea o inimă de aur — *El* un suflet apostat;
El în umbra lui fatală stă îndărătnic răzimat —
La picioarele Madonei tristă, sfântă *Ea* veghează.

Ochii ei ceĭ mari albastri, de blăndeţe dulci şi moi,
Cu adânc pĕtrund în ochii lui ceĭ negri furtunoşi.
Şi pe faţa lui cea slabă trece-uşor un nour roş —
Se iubesc — şi ce departe sunt doolaltă amĕndoi!

A venit un rege palid, şi coroana sa antică,
Grea de glorii şi putere, l'a ci poale-ar fi dĕpus,
Pe-alc tronului covoare ca piciorul de-ar fi pus
Şi în mâna-i insceptrată, mâna ei ângustă,
mică.

Dară nu — mută rĕmas-au buzele-i abia deschise,
Mută inima în pieptu-i, mâna ei trasă 'ndărĕt.
In a sufletului taină ea iubea. Clar şi încet
Se ivea faţa de demon fecioreştilor ei vise.

Ea-l vedea mişcând poporul cu idei reci, îndrăzneţe.
Ce puternic e! gândi ea cu-amoroasă dulce spaimă,
El presentul ĕl rescoală cu-a gândirilor lui faimă
Contra tot ce grămădiră veacuri lungi şi frunţi măreţe.

El adés suit pe-o piatră cu turbare se 'nfășoară
In stindardul roș și fruntea-i aspră-adâncă, încrețită,
Părea ca o noapte neagră de furtune-acoperită.
Ochii fulgerau și vorba-i trezea furia vulgară.

. . . . . .

Pe un pat sărac asudă intr'o lungă agonie
Tânărul. O lampă 'ntinde limb'avară și subțire
Sfărâind în aer bolnav — nimeni nu-i știe de știre,
Nimeni soarta-i n'o 'nblânzește, nimeni fruntea nu-i
mângâe.

Ah! acele gânduri toate îndreptate contra lumei,
Contra legilor ce-s scrise, contra ordinii 'mbrăcate
Cu-a lui D-zeu numire — astăzi toate-s îndreptate
Contra inimei murinde — sufletul vor să-i sugrume!

A muri fără speranță! Cine știe-amărăciunea
Ce-i ascunsă 'n aste vorbe? — Să te simți neliber, mic,
Să vezi marele-aspirații că-s reduse la nimic,
Că domnesc în lume rele, căror nu te poți opune,

Că-opunându-te la ele tu viața-ți risipești —
Și când mori, să vezi că 'n lume viețuit-ai *în zadar*!
O astfel de moarte-i îndul. Alte lacrimi, alt amar
Mai crud, nici e cu putință. *Simți că nimica nu ești.*

Și acele gânduri negre mai nici a muri nu-l lasă:
Cum a intrat el în viață! Cât amor de drept și bine,
Câtă sinceră frăție adusese el cu sine!
Și resplata? — Amărirea, care sufletu-i apasă.

Dar prin negurile negre, care ochii ei acopĕr,
Se apropie-argintoasă umbra nalt'a unui ânger,
Se așază lin pe patu-i; ochii lui orbiți de plângeri
Ea-i sărută; de pe dĕnșii negurile se descopĕr.....

Este *Ea* — Cu-o mulțumire adâncă, ne mai simțită,
El în ochii ei se uită. Mândră-i de înduioșere,
Ceasul ultim ei împacă toată viața-i de durere.
Ah! șoptește el pe moarte, cine ești gĕcesc, iubită.

Am voit viața 'ntreagă să pot reseulă poporul
Cu gândirile-mi rebele contra cerului deschis —
El n'a vrut ca să condamne pe demon, ci a trimis
Pe un înger, să mĕ 'mpace, și 'mpăcarea — e amorul.

FLOARE ALBASTRĂ

Iar te-ai cufundat în stele
Şi în nori şi 'n ceruri nalte?
De nu mai uita încalte,
Sufletul vieţei mele.

În zadar rîuri în soare
Grămădeşti 'n a ta gândire
Şi cîmpiile Asire
Şi întunecata mare.

Piramidele 'nvechite
Ureă 'n cer vĕrful lor mare —
Nu căta în depărtare
Fericirea ta, iubite!»

Astfel zise mititica,
Dulce nătezîndu-mi părul.
Ah! ea spuse adevĕrul;
Eu am ris, n'am zis nimica.

«Hai în codrul cu verdeață,
Und' isvoare plîng în vale,
Stînca stă să se prăvale
În prăpastia măreață.

Acolo 'n ochi de pădure
Lîngă bolta cea senină
Și sub trestia cea lină
Vom ședé în foi de mure.

Și mi-i spune-atunci povești
Și minciuni cu-a ta guriță,
Eu pe-un fir de romoniță
Voi cerea de mă iubești.

Și de-a soarelui căldură
Voi fi roșie ca mărul,
Mi-oi desface de-aur părul
Să'ți astup cu dânsul gura.

De mi-i da o sărutare,
Nime 'n lume n'a s'o știe,
Căci va fi sub pălărie —
Ș'apoi cine treabă are!

Când prin crengi s'a fi ivit
Luna 'n noaptea cea de vară,
Mi-i ține de subsuoară,
Te-oi ține de după gât.

Pe cărare 'n bolți de frunze
Apucând spre sat în vale,
Ne-om da sărutări de cale
Dulci ca florile ascunse.

Și sosind l'al porți prag,
Vom vorbi 'n întunecime,
Grija noastră n'aib'o nime:
Cui ce-i pasă că 'mi ești drag?»

Inc'o gură — și dispare....
Ca un stâlp cu stam în lună!
Ce frumoasă, ce nebună
E albastra-mi dulce floare!

. . . . . .

Și te-ai dus dulce minune,
Ș'a murit iubirea noastră,
Floare-albastră! floare-albastră!....
Totuși este trist în lume.

SE BATE MIEZUL NOPȚII...

Se bate miezul nopții în clopotul de-aramă
Și somnul, vameș vieții, nu vrea să-mi facă vamă.
Pe căi bătute-adesea vrea moartea să mă poarte,
S'asemăn între olaltă viață și cu moarte;
Că cumpăna gândiri-mi și azi nu se mai schimbă.
Căci între amândouă stă neclintita limbă.

Te duci, ş'am înţeles prea bine,
Să nu mĕ ţin de pasul tĕu,
Perdută vecinic pentru mine,
Mireasa sufletului meu!

Că te-am zărit e a mea vină,
Şi vecinic n'o să mi-o mai iert,
Spăşi-voi visul de lumină
Tinzĕndu-mi dreaptă în deşert.

Ş'o să 'mi rĕsai ca o icoană
A pururi verginii Marii,
Pe fruntea ta purtând coroană —
Unde te duci? Când o să vii?

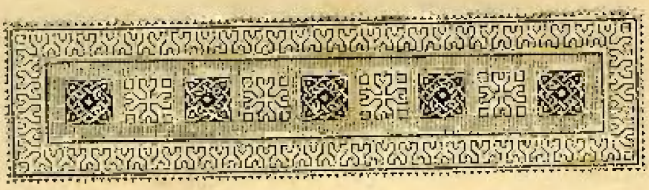

O MAMĂ . . . .

O mamă, dulce mamă, din negură de vremi
Pe freamătul de frunze la tine tu mĕ chemi;
Deasupra criptei negre a sfântului morment
Se scutură salcămii de toamnă şi de vĕnt,
Se bat încet din ramuri, ingână glasul tĕu . . .
Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu.

Când voi muri, iubito, la creştet să nu-mi plângi ;
Din teiul sfânt şi dulce o ramură să frângi,
La capul meu cu grijă tu ramura s'o 'ngropi,
Asupra ei să cadă a ochilor tăi stropi ;
Simţi-o-voiu odată umbrind mormântul meu . . .
Mereu va creşte umbra-i, eu voiu dormi mereu.

Iar dacă împreună va fi ca să murim,
Să nu ne ducă 'n triste zidiri de ţintirim :
Mormântul să ni-l sape la margine de riu,
Ne pună 'n încăperea aceluiaş sicriu,
De-apururea aproape vei fi de sinul meu . . .
Mereu va plânge apa, noi vom dormi mereu.

FĚT-FRUMOS DIN TEI

Blanca, ştii că din iubire
«Făr' de lege te-ai născut,
«Am jurat de la 'nceput
«Pe Hristos să 'l iei de mire!

«Îmbrăcându-te 'n veşmêntu-i,
«Lepedând viaţa lumii,
«Vei spăşi greşala mumii
«Şi de o crimă tu mĕ mântui.»

—«Traiul lumii, dragă tată,
«Cine vor, aceia lese 'l,
«Dară sufletul mi-e vesel,
«Tinereța luminată,

«Dănțul, musica, pădurea
«Pe acestea le 'ndrăgii,
«Nu chiliile pustii
«Unde plângi, gândind aiurea!»

—«Știu mai bine ce-ți prieste,
«Cum am spus, așa remâne;
«Pentru drumul cel de mâne
«De cu azi te pregătește!»

Mâna' ca la ochi și-o ține,
Toate mințile-și adună,
Să ia lumea 'n cap, nebună,
Par' c'atâta-i mai remâne.

Calu-i alb, un bun tovarăș,
Înșelat aștéapt' afară,
Ea picioru 'l pune 'n scară
Și la codru pleacă carăș.

Sara vine din ariniști,
Cu miroase o îmbată,
Cerul stelele-și arată,
Solii dulci ai lungii liniști;

Dar prin codri ea pătrunde
Lângă teiul vechiu și slânt,
Ce cu flori păn' în pământ
Un isvor vrăjit ascunde.

Ingânat de glas de ape
Cânt' un corn cu 'nduioșare,
Tot mai tare și mai tare,
Mai aproape, mai aproape;

1a

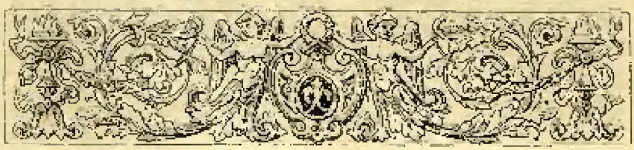

Ear isvorul, prins de vrajă,
Resărea sunând din valuri;
Sus în codri de pe dealuri
Luna blândă ţine strajă.

Că din farmec ea tresare
Şi, privind uimită 'n lături,
Vede-un tînăr chiar alături,
Pe-un cal negru e călare. . . .

Oare ochii ei o mint,
Sau aievea-i, adevăru-i?
Flori de teiu el are 'n părul-i
Şi la şold un corn de-argint.

Ea privi atunci în jos,
Trece mâna pe la tâmple,
Eară inima-i se umple
De un farmec dureros.

CU MÂNE ZILELE-ȚI ADAUGI

Cu mâne zilele-ți adaugi,
Cu ieri viața ta o scazi,
Și al cu toate astea 'n față
De-apururi ziua cea de azi.

Când unul trece, altul vine
In astă lume a 'l urmà;
Precum când soarele apune,
El și resare unde-va.

Se pare cum că alte valuri
Cobor mereu pe acelaş vad,
Se pare cum că-i altă toamnă,
Ci 'n veci aceleaşi frunze cad.

Naintea nopţii noastre ămblă
Crăiasa dulcii dimineţi;
Chiar moartea ĕnsăşi e-o părere
Şi un visternic de vieţi.

Din ori-ce clipă trecĕtoare
Ăst adevĕr il înţeleg,
Că sprijină vecia 'ntreagă
Şi 'nvĕrte universu 'ntreg.

De aceea sboare anu-acesta
Şi se cufundĕ in trecut,
Tu ai ş'acum comoara 'ntreagă
Ce 'n suflet pururi ai avut.

Cu mâne zilele-ţi adaogi,
Cu ieri viaţa ta o scazi,
Având cu toate astea 'n faţă
De apururi ziua cea de azi.

Priveliştele sclipitoare
Ce 'n repezi şiruri se dişteru,
Repausă nestrămutate
Sub raza gândului eteru.

DIN VALURILE VREMEI

Din valurile vremei, iubita mea, resai,
Cu braţele de marmur, cu părul lung bălai
Şi faţa străvezie ca faţa albei ceri —
Slăbită e de umbra duioaselor dureri!
Cu zimbetul tău dulce tu mângâi ochii mei,
Femee între stele şi stea între femei,
Şi întorcându-ţi faţa spre umărul tău stâng,
În ochii fericirii mă uit pierdut şi plâng.

Cum oare din noianul de neguri să te rump,
Să te ridic la pieptu-mi, iubite înger scump,
Şi faţa mea în lacrimi pe faţa ta s'o plec,
Cu sărutări aprinse suflarea să ţi-o 'nec
Şi mâna frigurosă s'o încălzesc la sin,
Aproape — mai aproape pe inima 'mi s'o ţin.

Dar vai, un chip aievea nu eşti astfel de treci,
Şi umbra ta se pierde în negurile reci
De mă găsesc iar singur cu braţele în jos
În trista amintire a visului frumos!
Zadarnic după umbra ta dulce le întind:
Din valurile vremei nu pot să te cuprind.

POVESTEA CODRULUI

Împĕrat slăvit e codrul,
Neamuri mii ĉi cresc sub poale,
Toate inflorind din mila
Codrului, Măriei Sale.

Lună, Soare şi Luceferi
El le poartă 'n a lui herb,
Impregiuru-i are dame
Şi curteni din neamul cerb.

Crăinici, iepurii cei repezi,
Purtători ei sunt de veşti,
Filomele-i ţin orchestrul
Şi isvoare spun poveşti.

Peste flori, ce cresc în umbră,
Lângă ape, pe potici,
Vezi bejanii de albine,
Armii grele de furnici.

Hai şi noi la crâiul, dragă,
Şi să fim din nou copii,
Că norocul şi iubirea
Să ne pară jucării.

Mi-ar părè cum că natura
Toată mintea ei şi-a pus,
De căt ori şi ce păpuşă
Să te facă mai presus.

IMPĚRAT ȘI PROLETAR

Pe bănci de lemn în scunda tavernă mohorită
Unde pătrunde ziua printre ferești murdare,
Pe lângă mese lungi stătea posomorită,
Cu fețe 'ntunecoase, o ceată pribegită,
Copii săraci și sceptici ai plebei proletare.

Ah! zise unul, spuneți că-i omul o lumină
Pe lumea astă plină de-amaruri și de chin?
Nici o sclântee 'ntr'ĕnsul nu-i candidă și plină,
Murdară este raza-i ca globul cel de tină,
Asupra cărui dĕnsul domnește pe deplin.

Spuneți-mi ce-i dreptatea? — Cei tari se ingrădiră
Cu-averea și mărirea în cercul lor de legi,
Prin bunuri ce furară în veci vezi cum conspiră
Contra celor ce dănșii la lucru-i osândiră
Și le subjugă munca vieții lor întregi.

Unii plini de plăcere petrec a lor viață,
Trec zilele voioase și orele surid;
În cupe vin de ambră; iarna grădini, verdeață;
Vara petreceri, Alpii cu frunțile de ghiață;
Lor fac din noapte ziuă ș'a zilei ochi închid.

Virtutea pentru dănșii — ca nu esistă. Ânse
V'o predică, căci trebui să fie brațe tari
A statelor greoaie, cari trebue împinse,
Și trebuesc luptate resboaele aprinse;
Căci voi murind în sânge, ei pot să fie mari.

Și flotele puternice ș'armatele fălоase,
Coroanele ce regii le pun pe fruntea lor,
Ș'acele milioane, ce în grămăzi luxoase
Sunt strinse la bogatul, pe cel sărac apasă
Și 's supte din sudoarea prostitului popor.

Religia — o frază de dănşii inventată
Ca cu a ei putere să vă aplece 'n jug,
Căci de-ar lipsi din inimi speranţa e resplată,
După ce-amar muncirăţi, miseri viaţa toată,
Aţi mai purta osânda, ca vita de la plug?

Cu umbre, care nu sunt, v'a întunecat vederea
Şi v'a făcut să credeţi ca Veţi fi resplătiţi . . .
Nu! moartea cu viaţa a stins toată plăcerea —
Cel ce în astă lume a dus numai durerea,
Nimic n'are dincolo, căci morţi sunt cei muriţi.

Minciuni şi frase-i totul ce stâlele susţine,
Nu-i ordinea firească ce ei a fi susţin.
Averea să le aperi, mărirea ş'a lor bine
Ei braţul tău înarmă, ca să lovești în tine,
Şi pe voi contra voastră la luptă ei vă mân.

De ce să fiţi voi sclavii milioanelor nefaste,
Voi, ce din munca voastră abia puteţi trăi?
De ce boala şi moartea să fie partea vostră,
Când ei în bogăţia cea splendidă şi vastă
Petrec ca şi în ceruri, n'au timp nici de a muri?

De ce uitați că 'n voi o număr și putere?
Când vreți, puteți prea lesne pământul să 'mpărțiți.
Nu le mai faceți ziduri unde să 'nchid' avere,
Pe voi unde să 'nchidă, când împinși de durere
Veți crede c'aveți dreptul și voi ca să trăiți.

Ei, îngrădiți de lege, plăcerilor se lasă
Și sucul cel mai dulce pământului îl sug,
Ei chiamă 'n voluptatea orgiei sgomotoase
De instrumente oarbe a voastre fiici frumoase;
Frumseților-ne tineri bătrânii lor distrug.

Și de 'ntrebați atuncea, vouă ce vă remâne?
Munca, din care dânșii se 'mbată în plăceri,
Robia viața toată, lacrimi pe o neagră pâne,
Copilelor pătate miseria 'n rușine.
Ei tot și voi nimica; ei cerul, voi dureri.

De lege n'au nevoe — virtutea e ușoară,
Când ai ce-ți trebuește.... Ear legi sunt pentru voi.
Vouă vă pune lege, pedepse vă măsoară,
Când mâna v'o întindeți la bunuri zimbitoare,
Căci nu-i iertat nici brațul teribilei nevoi.

Sdrobiți orânduiala cea crudă și nedreaptă
Ce lumea o împarte în miseri și bogați.
Atunci când după moarte resplată nu v'așteaptă,
Făceți ca 'n astă lume să aibă parte dreaptă,
Egală fie care, și să trăim ca frați!

Sfărmați statuea goală a Venerei antice,
Ardeți acele pânze cu corpuri de nimfori!
Ele stârnesc în suflet idea nefericе
A perfecției umane și ele fac să pice
În ghiarele uzurei copile din popor!

Sfărmați tot ce ațiță inima lor bolnavă,
Sfărmați palate, temple, ce crimele ascund,
Svârliți statui de tirani, în foc să curgă lavă,
Să spele de pe pietre până și urma sclavă
Celor ce le urmează păn' la al lumei fund!

Sfărmați tot ce arată mândrie și avere,
O! desbrăcați viața de haina-i de granit,
De purpură, de aur, de lacrimi, de urit,
Să fie un vis numai, să fie o părere
Ce făr' de patimi trece în timpul nesfîrșit.

Ziditi din dărmături gigantici piramide
Ca un *memento mori* pe al istoriei plan —
Aceasta este arta ce sufletu-ți deschide
Naintea veciniciei; nu corpul gol ce ride
Cu mutra de vândută, cu ochiu vil și vicleau.

O! aduceți potopul, destul voi așteptare!
Ca să vedeți ce bine prin bine o să eas' —
Nimic! Locul hienei îl luă cel vorbăreț,
Locul cruzimii vechie cel lin și pișmătăreț.
Formele se schimbare, dar reul a rămas.

Atunci vă veți întoarce la vremile aurite
Ce mitele albastre ne le șoptesc adesi;
Plăcerile egale egal vor fi împărțite,
Chiar moartea când va stinge lampa vieții finite,
Vi s'a părè un înger cu părul blond și des.

Atunci veți muri lesne fără de amor și grijă.
Feciori or trăi 'n lume cum voi ați viețuit,
Chiar clopotul n'a plânge cu limba lui de spijă
Pentru acel de care norocul avù grijă;
Nimeni de-a plânge n'are: el traiul și-a trăit.

Şi boale ce miseria şi averea nefirească
Le nasc în oameni, toate cu 'nceputul s'or topi.
Va creşte tot ce 'n lume este menit să crească,
Va bea păn' în fund cupa păn' va vrea s'o sdrobească,
Căci va muri când nu va avè la ce trăi.

. . . . . .

Pe mălurile Senei în faeton de gală
Cesarul trece palid, în gânduri adâncit;
Al undelor greu vuet, vuirea în granit
A sute d'echipajuri, gândirea-i n'o înşală;
Poporul lui el face tăcut şi umilit.

Zimbirea lui deşteaptă, adâncă şi tăcută,
Privirea-i ce citeşte în suflete omeneşti
Şi mâna-i care poartă destinele lumeşti,
Cea grupă sdrenţuită în cale-i o salută.
Mărirea-i e în taină legată de aceşti.

Convins ca voi el este 'n nălţimea-i solitară
Lipsită de iubire, cumcă principiul rău,
Nedreptul şi minciuna al lumei duce frâu,
Istoria umană în veci se desfăşoară,
Povestea-i a ciocanului ce cade pe ilău.

Şi el — el vĕrfŭl măndrŭ al celor ce apasă,
Salută 'n a lui cale pe-apărătorul mut.
De aţi lipsi din lume, voi causa 'ntunecoasă
De resturnări măreţe — mărirea-i rădioasă —
Cesarul, chiar Cesarul de mult ar fi căzut.

Cu ale voastre umbre nimica crezĕtoare,
Cu zimbetu-vĕ rece, de milă părăsit,
Cu mintea de dreptate şi bine rizĕtoare,
Cu umbra voastră numai, puteri ingrozitoare,
La jugu-i el sileşte pe cei, ce l'au urit.

. . . . . .

Parisul arde 'n valuri, furtuna 'n el se scaldă,
Turnuri ca facle negre trăsnesc arzând in vĕnt —
Prin limbile de flacări, ce 'n valuri se frămĕnt,
Răcnete, vuet de-arme pĕtrund marea cea caldă,
Evul e un cadavru — Paris al lui morment.

Pe stradele 'ncrusite de flăcări orbitoare,
Suiţi pe baricade de bulgări de granit,
Se misc batalioane a plebei proletare
Cu cumse frigiene şi arme lucitoare,
Şi clopote de-alarmă resună răgusit.

Ca marmura de albe, ca ea nepăsătoare
Prin aerul cel roşu femei trec cu-arme 'n braţ
Cu păr bogăt şi negru ce pe-umeri se coboară
Şi sînii lor acoper — e ură şi turbare
In ochii lor cei negri, adînci şi desperaţi.

O! luptă-te 'nvelită in pletele-ţi bogate,
Eroic este astăzi copilul cel pierdut!
Căci flamura cea roşă cu umbra-i de dreptate
Sfinţeşte-a ta viaţă de tină şi păcate.
Nu! nu eşti tu de vină, ci cei ce te-au vîndut!
. . . . . .

Scantee marea lină, şi placele ei sure
Se mişc una pe alta ca păturі de cristal;
Prin lunce prevelite, din tainica pădure
Apare luna mare cămpiilor azure;
Umplendu-le cu ochiul ei măndru, triumfal.

Pe undele incete işi mişcă legănate
Corăbii invechite scheletele de lemn;
Trecînd incet ca umbre, ţin pănzele umflate
In faţa lunei care prin ele atunci străbate,
Şi 'n roată de foc galben stă faţă-i ca un semn.

Pe maluri sdrumicate de aiurirea mării
Cesaru 'ncă veghiază la trunchiul plecat
Al saleiei pletoase, şi 'ntinse-a apei arii
In cercuri fulgerânde se pleacă lin suflării
A zefirului nopţii şi sună cadenţat.

Ei pare, că prin aer in noaptea instelată
Călcând pe vĕrf de codri, pe-a apelor măriri
Trecea cu barba albă — pe fruntea 'ntunecată
Cununa cea de pae ĕi atărna uscată —
Moşneagul rege Lear.

Uimit privea Cesarul la umbra cea din nouri,
Prin creţa-i cărei stele lin tremurând transpar.
I se deschide 'n minte tot sensul din tablouri
A vieţii sclipitoare; a popoarelor ecouri
Par glasuri ce imbracă o lume de amar:

«In ori ce om o lume işi face incercarea,
Bĕtrânul Demiurgos se opinteşte 'n van,
In ori ce minte lumea işi pune intrebarea
Din nou: de unde vine şi unde merge? Floarea
Dorinţelor obscure sădite in noian.

Al lumi 'ntregul simbur, dorinţări şi mărirea,
In inima ori cărui i-ascuns şi trăitor,
Svârlire hazardată, cum pomu 'n înflorire
In ori ce floare 'ncearcă întreagă a sa fire,
Ci 'n calea de-a da roade cele mai multe mor.

Astfel umana roadă în calea ei înghiaţă,
Se petrifică unul în sclav altu 'mpărat,
Acoperind cu noime sărmana lui viaţă
Şi arătând la soare-a miseriei lui faţă —
Faţă, căci înţelesul i-acelaş la toţi dat.

In veci aceleaşi doruri mascate cu-altă haină
Şi 'n toată omenirea în veci acelaş om;
In multe forme-apare a vieţii crudă taină,
Pe toţi ea îi înşală, la nime se distainâ,
Dorinţi nemărginite plantând într'un atom.

Când ştii că visu-acesta cu moarte se sfârşeşte,
Că 'n urmă-ţi remân toate astfel cum sunt, de dregi
Ori-cât ai drege 'n lume, atunci te oboseşte
Eterna alergare şi'un gând te ademeneşte:
Că vis al morţi-eterne e viaţa lumi 'ntregi.

PE LÂNGĂ PLOPII FĂRĂ SOȚ...

Pe lângă plopii fără soț
Adesea am trecut;
Mă cunoșteau vecinii toți,
Tu nu m'ai cunoscut.

La geamul teu ce strălucea,
Priviĭ atât de des:
O lume toată 'nțelegea,
Tu nu m'ai înțeles.

De câte ori am aşteptat
O şoaptă de răspuns!
O zi din viaţă să 'mi fi dat,
O zi mi-era de-ajuns;

O oară să fi fost amici,
Să ne iubim cu dor,
S'ascult de glasul gurii mici —
O oară, şi să mor.

Dându-mi din ochiul tău senin
O rază din adins,
In calea timpilor ce vin
O stea s'ar fi aprins;

Ai fi trăit în veci de veci
Şi rênduri de vieţi,
Cu ale tale braţe reci
Inmărmureai măreţ,

Un chip de-apururi adorat,
Cum nu mai au perechi
Acele zine ce străbat
Din timpurile vechi!

Căci te iubeam cu ochi păgâni
Şi plini de suferinţi,
Ce mi-i lăsară din bătrâni
Părinţii din părinţi.

Azi nici măcar imi pare rău
Că trec cu mult mai rar,
Că cu tristeţă capul tău
Se 'ntoarce in zadar.

Căci azi le semeni tuturor
La umblet şi la port,
Şi te privesc nepăsător
C'un rece ochiu de mort.

Tu trebuia să te cuprinzi
De acel farmec sfânt
Şi noaptea candelă s'aprinzi
Iubirii pe pământ.

GLOSSĂ

Vremea trece, vremea vine,
Toate 's vechi şi nouĕ toate;
Ce e rĕu şi ce e bine
Tu te 'ntreabă şi socoate.
Nu spera şi nu ai teamă;
Ce e val, ca valul trece;
De te 'ndeamnă, de te chiamă,
Tu rĕmâi la toate rece.

Multe trec pe dinainte,
In auz ne sună multe;
Cine ţine toate minte
Şi ar sta să le asculte?
Tu aşază-te de-o parte,
Regăsindu-te pe tine,
Când cu sgomote deşarte
Vremea trece, vremea vine.

Nici incline a ei limbă
Recea cumpĕn' a gândirii
In spre clipa ce se schimbă
Pentru masca fericirii,
Ce din moartea ei se naşte
Şi o clipă ţine poate:
Pentru cine o cunoaşte,
Toate-s vechi şi nouĕ toate.

Privitor ca la teatru
Tu in lume să te 'nchipui:
Joace unul şi pe patru,
Totuşi tu ghici-vei chipu-i

Şi de plânge, de se ceartă,
Tu în colţ petreci în tine
Şi 'nţelegi din a lor artă,
Ce e rău şi ce e bine.

Viitorul şi trecutul
Sunt a filei două feţe,
Vede 'n capăt începutul
Cine ştie să le 'nveţe.
Tot ce-a fost ori o să fie
În present le-avem pe toate,
Dar de a lor zădărnicie
Te întreabă şi socoate.

Căci aceloraş mijloace
Să supun câte există,
Şi de mii de ani încoace
Lumea-i veselă şi tristă;
Alte măşti, aceeaşi piesă,
Alte guri aceeaşi gamă,
Amăgit atât de-adese
Nu spera şi nu ai teamă.

Nu spera când vezi mizerii
La isbândă făcênd punte,
Te-or întrece nătărăii
De ai fi cu stea în frunte.
Teamă n'ai; căta-vor iarăși
Între dênșii să se plece;
Nu te prinde lor tovarăș:
Ce e val, ca valul trece.

Cu un cântec de sirenă
Lumea 'ntinde lucii mreje;
Ca să schimbe-actori 'n scenă,
Te momește în vârteje.
Tu pe-alături te strecoară;
Nu băga nici chiar de seamă,
Din cărarea ta afară
De te 'ndeamnă, de te chiamă.

De te-ating, să feri în lături,
De hulesc, să taci din gură.
Ce mai vrei cu a tale sfaturi,
Dacă știi a lor măsură?

Zică toți ce vor să zică,
Treacă 'n lume cine-o trece:
Ca să nu 'ndrăgești nimică,
Tu rămâi la toate rece.

Tu rămâi la toate rece,
De te 'ndeamnă, de te chiamă;
Ce e val, ca valul trece.
Nu spera și nu ai teamă.
Te întreabă și socoate,
Ce e rău și ce e bine;
Toate 's vechi și nouă toate:
Vremea trece, vremea vine.

S'A DUS AMORUL

S'a dus amorul, un amic
Supus amărăciunilor ;
Deci cântărilor mele zic
Adio tuturora.

Uitarea le închide 'n scrin
Cu mâna ei cea rece,
Şi nici pe buze nu-mi mai vin
Şi nici prin gând mi-or trece.

Atâta murmur de isvor,
Atât senin de stele
Şi-un atât de trist amor
Am îngropat în ele!

Din ce noian îndepărtat
Au resărit în mine!
Cu câte lacrimi le-am udat,
Iubito, pentru tine!

Cum străbătea atât de greu
Din jalea mea adâncă!
Şi cât de mult îmi pare rău,
Că nu mai sufer încă,

Că nu mai vrei să te arăţi,
Lumină de 'ndeparte,
Cu ochii tei întunecaţi,
Renăscători din moarte!

Şi cu acel smerit surîs,
Cu acea blândă faţă,
Să faci din viaţa mea un vis,
Din visul meu o viaţă!

Să mi să pară cum-că creşti,
De cum resare luna,
În umbra dulcilor poveşti
Din nopţi o mie una!

Era un vis misterios
Şi blând din cale-afară,
Şi prea era de tot frumos,
De-a trebuit să piară.

Prea mult un înger mi-ai părut
Şi prea puţin femee,
Ca fericirea ce am avut
Să fi putut să stee.

Prea ne pierdurăm tu și eu
In al ei farmec poate,
Prea am uitat pe Dumnezeu,
Precum uitarăm toate.

Și poate că nici este loc
Pe-o lume de mizerii
Pentr' un atât de sfânt noroc,
Străbătător durerii.

DEPARTE SUNT DE TINE

Departe sunt de tine şi singur lângă foc
Petrec în minte viaţa-mi lipsită de noroc.
Optzeci de ani îmi pare în lume c'am trăit,
Că sunt bătrân ca iarna, că tu vei fi murit.
Aducerile aminte pe suflet cad în picuri,
Redeşteptând în faţă-mi trecutele nimicuri;
Cu degetele-i vântul loveşte în ferești,
Se toarce 'n gându-mi firul duioaselor poveşti,

Ş'atuncea dinainte-mi prin ceaţă par' că treci,
Cu ochii mari în lacrimi, cu mâni subţiri şi reci
Cu braţele-amândouă de gâtul meu te-anini
Şi par' c'ai vrè a 'mi spune ceva, apoi suspini.
Eu string la piept averea-mi de-amor, de frumuseţi,
In sărutări unim noi sermanele vieţi....
O! glasul amintirii remâne pururi mut,
Să uit pe veci norocul ce-o clipă l'am avut,
Să uit, cum dup'o clipă din braţele-mi te-ai smuls....
Voi fi bătrân şi singur, vei fi murit de mult!

FREAMĂT DE CODRU

Tresărind scăntee lacul
Și se leagănă sub soare;
Eu, privindu'l din pădure,
Las aleanul să mĕ fure
Și ascult de la rĕcoare
Pitpalacul.

Din isvoare și din gârle
Apa sună somnoroasă;
Unde soarele pătrunde
Printre ramuri a ei unde,
Ea în valuri sperioasă
Se asvârle.

Cucul cântă, mierle, presuri;
Cine știe să le-asculte?
Ale păsărilor neamuri
Ciripesc pitite în ramuri
Și vorbesc cu atât de multe
Înțelesuri!

Cucu 'ntreabă: «Unde-i sora
«Viselor noastre de vară?
«Mlădioasă și iubită,
«Cu privirea ostenită,
«Ca o zină să resară
«Tuturora.»

Teiul vechiu un ram întins-a
Ea să poată să 'l îndoae,
Ramul tĕnĕr vĕnt să 'şi dee
Şi de braţe 'n sus s'o ieie,
Earĕ florile să ploae
Peste dĕnsa.

Se întreabă trist isvorul:
«Unde mi-i crăiasa oare?
«Părul moale despletindu-şi,
«Faţa 'n apa mea privindu-şi,
«Să m'atingă visătoare
«Cu piciorul.»

Am răspuns: «Pădure dragă,
«Ea nu vine, nu mai vine!
«Singuri voi stejari remâneţi
«De visaţi la ochii vineţi,
«Ce lucirĕ pentru mine
«Vara 'ntreagă.»

Ce frumos era în crânguri,
Când cu ea m'am prins tovarăș!
O poveste încântată,
Care azi e 'ntunecată.....
De-unde ești, revino iarăș,
Să fim singuri!

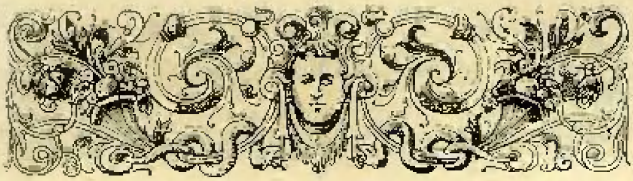

DE-ORI TRECE ANII

De-ori trece anii cum trecură,
Ea tot mai mult îm va plăcè,
Pentru că 'n toat' a-ei făptură
E un «nu știu cum» ș'un «nu știu ce.»

M'au fermecat cu v'o scântee
Din clipa 'n care ne vĕzum?
De și nu e de cât femee,
E totuși altfel, nu știu cum.

De aceea, una-mi este mie
De-ar vorbi, de-ar tăcè:
Dac' al ei glas e armonie,
E și 'n tăcere nu știu ce.

Astfel robit de-aceeași jale
Petrec mereu neclăș drumuri....
In taina farmecelor sale
E un «nu știu ce» și un «nu știu cum.»

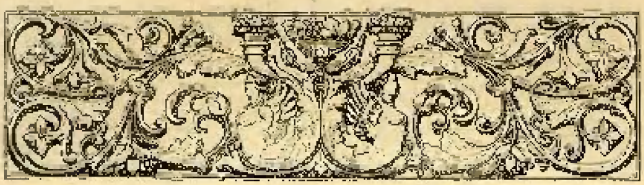

TE DUCI

Te duci, şi ani de suferinţă
N'or să te vază ochi-mi trişti,
Inamoraţi de-a ta fiinţă,
De cum zimbeşti, de cum te mişti.

Şi nu e blând ca o poveste
Amorul meu cel dureros,
Un demon sufletul teu este
Cu chip de marmură frumos.

În față farmecul pălorii
Și ochi ce scânteie de vii,
Sunt umezi, înfiorătorii,
De lingușiri, de viclenii.

Când mă atingi, eu mă cutremur,
Tresar la pasul tău când treci,
De-al gencî tale gingaș tremur
Atârnă viața mea pe veci.

Te duci, și rău n'o să 'mi mai pară
De acum de ziua ceă de ieri,
Că nu am fost victimă iară
Neînduratelor dureri,

C'auzu-mi n'o să 'l mai întuneci
Cu-a gurii dulci suflări ferbinți,
Pe frunte-mi mâna n'o s'o luneci
Ca să mai faci să-mi ies din minți.

Puteam numiri defăimătoare
In gândul meu să 'ţi iscodesc,
Şi te uram cu 'nverşunare,
Te blăstemam — căci te iubesc.

De-acum nici asta nu-mi remâne
Şi n'o să am ce blăstemă,
Ca azi va fi ziua de mâne,
Ca mâni toţi anii s'or urma —

O toamnă, care intârzie
Pe-un istovit şi trist isvor;
De asupra-i frunzele pustie —
A mele visuri, care mor.

Viaţa-mi pare o nebunie
Sfârşită fâr' a fi 'nceput,
In toată neagra vecinicie
O clipă 'n braţe te-am ţinut.

De atunci, pornind a lui aripe,
S'a dus pe veci norocul meu;
Redă-mi comoara unei clipe
Cu ani de părere de rău!

PESTE VĂRFURI

Peste vărfuri trece luna,
Codru 'şi bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic cornul sună.

Mai departe, mai departe,
Mai incet, tot mai incet,
Sufletu'mi nemăngăiet
Indulcind cu dor de moarte.

De ce taci, când fermecată
Inima'mi spre tine 'ntorn? —
Mai suna-vei, dulce corn,
Pentru mine vre odată?

SOMNOROASE PĂSĔRELE

Somnoroase păsĕrele
Pe la cuiburi se adună,
Se ascund în rămurele —
Noapte bună!

Doar isvoarele suspină,
Pe când codrul negru tace;
Dorm şi florile 'n grădină —
Dormi în pace!

Trece lebeda pe apă
Între trestii să se culce —
Fie-ţi îngerii aproape,
Somnul dulce!

Peste-a nopţii feerie
Se ridică mândră lună,
Totu-i vis şi armonie —
Noapte bună!

REVEDERE

(În formă populară)

Codrule, codruţule,
Ce mai faci drăguţule?
Că de când nu ne-am văzut,
Multă vreme a trecut,
Şi de când m'am depărtat,
Multă lume am ămblat.

— Ia eu fac ce fac de mult
Iarna viscolu 'l ascult
Crengile-mi rupându-le,
Apele-astupându-le,
Troenind cărările
Şi gonind cântările.

Şi mai fac ce fac de mult:
Vara doina mi-o ascult;
Pe cărarea spre izvor
Ce le-am dat-o tuturor,
Umplĕndu-şi coşcile
Mi-or cânta fetele.

Codrule cu riuri line,
Vremea trece, vremea vine:
Tu din tĕnĕr precum eşti
Tot mereu întinereşti.

— Ce mi-i vremea, când de veacuri
Stele-mi scântee pe lacuri,
Că de-i vremea rea sau bună,
Vĕntu-mi bate, frunza-mi sună,
Şi de-i vremea bună, rea,
Mie-mi curge Dunărea.
Numai omu-i schimbător,
Pe pămĕnt rătăcitor,

Ear noi locului ne ţinem,
Cum am fost aşa remânem:
Marea şi cu riurile,
Lumea cu pustiurile,
Luna şi cu soarele,
Codrul cu isvoarele.

CÂND AMINTIRILE

Când amintirile 'n trecut
Încearcă să mĕ cheme,
Pe drumul lung şi cunoscut
Mai trec din vreme 'n vreme.

De-asupra casei tale ies
Şi azi aceleaşi stele,
Ce-au luminat atât de des
Înduioşării mele.

Şi peste arbori resfiraţi
Răsare blândă lună,
Ce ne găsea îmbrăţoşaţi,
Şoptindu-ne împreună.

A noastre inimi îşi jurau
Credinţă pe toţi veacii,
Când pe cărări se scuturau
De floare lilieci.

Putut-au oare atâta dor
În noapte să se stingă,
Când valurile de isvor
N'au încetat să plângă,

Când luna trece prin stejari
Urmând mereu în cale-şi,
Când ochii tăi tot încă mari
Se uită dulci şi galeşi?

DOINĂ

De la Nistru păn' la Tissa
Tot Românul plânsu-mi-s'a,
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate.
Din Hotin şi păn' la Mare
Vin Muscalii de-a călare,
De la Mare la Hotin
Mereu calea ne-o aţin;

Din Boian la Vatra-Dornii
Au umplut omida cornii,
Şi străinul te tot paşte
De nu te mai poţi cunoaşte.
Sus la munte, jos pe vale
Şi-au făcut duşmanii cale,
Din Sătmar păn' în Săcele
Numai văduri ca acele.
Vai de biet Român săracul!
Îndărăt tot dă ca racul,
Nici îi merge, nici se 'ndeamnă,
Nici îi este toamna toamnă,
Nici e vara vara lui,
Şi-i străin în ţara lui.
De la Turnu 'n Dorohoi
Curg duşmanii în puhoi
Şi s'aşează pe la noi;
Toate cântecele pier,
Sboară păsările toate
De neagra străinătate;
Numai umbra spinului
La uşa creştinului.

Își desbracă țara sinul,
Codrul — frate cu Românul —
De securc se tot plecă
Și isvoarele îi scacă —
Sărac în țară săracă!

Cine-au îndrăgit străinii,
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia,
Și neamul nemernicia!

Stefane Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta,
Las' Archimandritului
Toată grija schitului,
Lasă grija Sfinților
În sama părinților,
Clopotele să le tragă
Zioa 'ntreagă, noaptea 'ntreagă,
Doar s'a 'ndura Dumnezeu,
Ca să 'ți mântuî neamul tău!

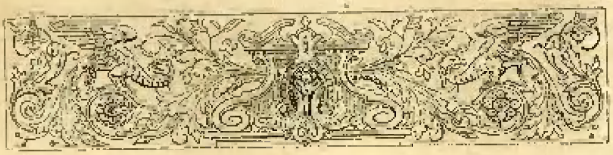

Tu te 'nalță din mormânt,
Să te aud din corn sunând
Și Moldova adunând.
De-i suna din corn odată,
Ai s'aduni Moldova toată,
De-i suna de două ori,
Îți vin codri 'n ajutor,
De-i suna a treia oară
Toți dușmanii or să piară
Din hotară în hotară —
Îndrăgi-i-ar ciorile
Și spânzurătorile!

MAI AM UN SINGUR DOR

Mai am un singur dor:
În liniștea sĕrii
Să mĕ lăsați să mor
La margina mării;
Să-mi fie somnul lin
Și codrul aproape,
Pe 'ntinsele ape
Să am un cer senin.
Nu 'mi trebue flamuri,
Nu voiu sicriu bogat,
Ci-mi impletiți un pat
Din tinere ramuri.

Și nime 'n urma mea
Nu 'mi plângă la creștet;
Doar toamna glas să dea
Frunzișului veșted.
Pe când cu sgomot cad
Isvoarele 'ntr'una,
Alunece luna
Prin vĕrfuri lungi de brad.
Pĕtrunză talanga
Al sĕrii rece vĕnt;
De-asupră-mi teiul sfânt
Să-și scuture crcanga.

Cum n'oiu mai fi pribeag
De-atunci înainte,
M'or troeni cu drag
Aduceri aminte;
Luceferi ce resar
Din umbră de cetini,
Fiindu-mi prietini,'
O să 'mi zimbească iar.

Va geme de patémi
Al mării aspru cânt . . . .
Ci eu voiu fi pământ
In singurătate-mi.

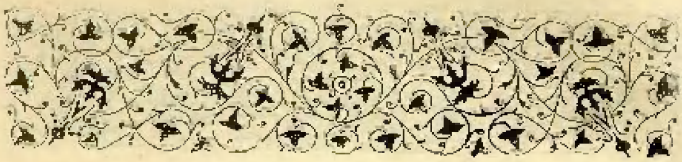

VARIANTA ACELEEAȘI POESII

De-oiu adormì curênd
În noaptea uitării,
Să mĕ duceţi tăcênd
La marginea mării.

Nu voiu sicriu bogat,
Făclie şi flamuri,
Ci-mi împletiţi un pat
Din tinere ramuri.

Să 'mi fie somnul lin
Şi codrul aproape,
Lucească' un cer senin
Eternelor ape,

Care 'n dureri adânci
Se 'nalţă la maluri,
S'ar atârna de stânci
Cu braţe de valuri,

Se 'nalţă, dar recad
Şi murmură 'ntr'una,
Când pe păduri de brad
Alunecă luna.

Şi nime 'n urma mea
Nu 'mi plângă la creştet,
Doar moartea glas să dea
Frunzişului veşted.

Să treacă lin prin vânt
A tot ştiutoarea,
De-asupră-mi teiul sfânt
Să 'şi scuture floarea.

Cum n'oiu mai fi pribeag
De atunci înainte,
M'or troeni cu drag
Aduceri aminte,

Ce n'or şti că privesc
O lume de patemi,
Pe când liane cresc
Pe singurătate-mi.

ALTĂ VARIANTĂ

Nu voiu mormênt bogat,
Cântare și flamuri,
Ci-mi împletiți un pat
Din tinere ramuri;
Și nime 'n urma mea
Nu-mi plângă la creștet,
Frunzișului veșted
Doar vêntul glas să-i dea.
In liniștea sêrii
Să mê 'ngropați, pe când
Trec stoluri sburând
La marginea mării.

Să 'mi fie somnul lin
Şi codrul aproape;
Lucească cer senin
Eternelor ape,
Căci din văi adânci
Se 'nalţă la maluri,
Cu braţe de valuri
S'ar aterna de stânci
Şi murmură 'ntruna,
Când spumegând recad;
Iar pe păduri de brad
Alunecă luna.

Reverse dulci scântei
A tot ştiutoarea,
De-asupra-mi crengi de tei
Să-şi scuture floarea.
Ne mai fiind pribeag
De-atunci inainte,
Aduceri aminte
M'or coperi cu drag

Și stinsele patemi
Le-or troeni căzând,
Uitarea întinzând
Pe singurătate-mi.

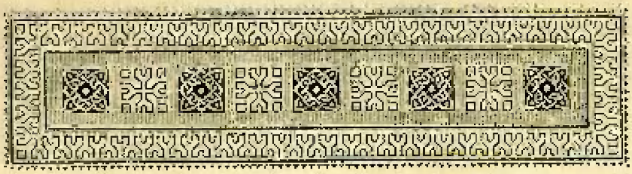

ALTĂ VARIANTĂ

Iar când voiu fi pământ,
În liniştea sării
Săpaţi-mi un mormânt
La marginea mării.

Nu voiu sicriu bogat,
Podoabe şi flamuri,
Ci-mi impletiţi un pat
Din veştede ramuri.

Să-mi fie somnul lin
Şi codrul aproape,
Să am un cer senin
Pe-adâncele ape.

S'aud cum blânde cad
Isvoarele 'ntruna,
Prin vârfuri lungi de brad
Alunece luna.

S'aud pe valuri vânt,
Din munte talanga,
De-asupra-mi teiul sfânt
Să-şi scuture creanga.

Şi cum n'oiu suferi
De atuncea 'nainte,
Cu flori m'or troeni
Aduceri aminte.

Și cum vă înceta
Al inimei sbucium,
Ce dulce-mi va sună
Cântarea de bucium!

Vor arde 'n preajma mea
Luminele 'n dealuri,
Isbind s'or frământa
Eternele valuri,

Și nime 'n urma mea
Nu 'mi plângă la creștet,
Ci codrul vênt să dea
Frunzișului veșted.

Luceferii de foc
Privi-or din cetini
Mormênt fără de noroc
Și fără prietini.

EPIGONII

Când privesc zilele de-aur a scripturelor române,
Mĕ cufund ca într'o mare de visări dulci şi senine,
Şi în jur par' că-mi colindă dulci şi mândre primăveri,
Sau vĕd nopţi, ce 'ntind deasupră 'mi oceanele de stele,
Zile cu trei sori în frunte, verzi dumbrăvi cu filomele,
Cu isvoare-ale gândirei şi cu riuri de cântări.

Văd poeți, ce-au scris o limbă ca un fagure de miere;
Cichindeal gură de-aur, *Mumuleau* glas cu durere,
Prale firea ca întoarsă, *Daniil* cel trist și mic,
Văcărescu cântând dulce a iubirei primăvară,
Cantemir croind la planuri din cuțite și pahară,
Beldiman vestind în stihuri de resboiul inimic.

Lira de argint *Sihleanu!* — *Donici* cuib de 'nțelepciune
Care, cum rar se întâmplă, ca să mediteze pune
Urechile ce-s prea lunge ori coarnele de la cerb;
Unde-i boul lui cu minte, unde-i vulpea diplomată?
S'au dus toți și s'au dus toate pe o cale ne 'nturnată,
S'a dus *Pan*, finul Pepelei, cel isteț ca un proverb.

Iliad zidea din visuri și din basme seculare,
Delta biblicelor sfinte, profețiilor amare, —;
Adevĕr scăldat în mite, sfinx pĕtrunsa de 'nțeles.
Munte cu capul de piatră de fortune detunată,
Stă și azi în fața lumii, o enigmă ne 'splicată,
Și veghiaz'o stâncă arsă dintre nouri de eres.

Bolliac cântă iobagiul ş'a lui lanţuri de aramă;
I'ale ţării flamuri negre *Cârlova* oştirea chiamă,
In present vrăjeşte umbre dintr'al secolelor plan;
Şi ca Byron, treaz de vântul cel selbatic al durerei,
Palid stinge-*Alecsandrescu* sfântă candel' a sperărei,
Descifrând eternitatea din ruina unui an.

Pe-un pat alb ca un linţoliu zace lebăda murindă,
Zace palida virgină cu lungi gene, voce blândă —
Viaţa-i fu o primă vară, moartea-o părere de rău
Iar poetul ei cel tânăr o privea cu imbătare,
Şi din liră curgeau note şi din ochi lacrimi amare
Şi astfel *Bolintineanu* începù cântecul seu.

Murăşan scutură lanţul cu a lui voce ruginită,
Rumpe coarde de aramă cu o mână amorţită,
Chiamă piatra să invie ca şi mitieul poet,
Smulge munţilor durerea, brazilor destinul spune
Şi, bogat in sărăciă-i, ca un astru el apune,
Preot deşteptării noastre, semnelor vremei profet.

Ear *Negruzzi* şterge colbul de pe cronice bătrâne,
Căci pe mucedele pagini stau domniile române,
Scrise de mâna cea vechie a 'nvăţaţilor mireni:
Moaie până în colóarea unor vremi de mult trecute,
Zugrăveşte din nou earăşi pânzele posomorite
Ce-arătau faptele crunte unor domni tirani, vicleni.

Şi acel rege al poesiei, veşnic tânăr şi ferice,
Ce din frunze îţi doineşte, ce cu fluerul îţi zice,
Ce cu basmul povesteşte — veselul *Alecsandri*,
Ce 'nşirând mărgăritare pe-a stelei blândă rază
Acum secolii străbate, o minune luminoasă,
Acum ride printre lacrimi, când o cântă pe Dridri:

Sau visând o umbră dulce cu de argint aripe albe,
Cu doi ochi ca două basme mistice, adânce, dalbe,
Cu zimbirea de virgină, cu glas blând, duios, încet,
El îi pune pe a ei frunte mândru diadem de stele,
O aşează 'n tron de aur să domnească lumi rebele
Şi iubind'o fără margini scrie: «*visul de poet*.»

Sau visând cu doina tristă a voinicului de munte
Visul apelor adânce şi a stâncelor cărunte,
Visul selbelor bătrâne de pe umerii de deal,
El deşteaptă 'n sinul nostru dorul ţerei cei străbune,
El revoacă 'n dulci icoane a istoriei minune,
Vremea lui Ştefan cel mare, zimbrul sombru şi regal.

. . . . . .

Eară noi? noi epigonii?.... Simţiri reci, harfe sdrobite,
Mici de zile, mari de patimi; inime bătrâne-urîte,
Măşti rizênde puse bine pe-un caracter inimic;
Dumnezeul nostru: umbra, piatria noastră: o frază,
In noi totul e spoială, tot e lustru fără bază;
Voi credeaţi în scrisul vostru, *noi nu credem în nimic!*

Şi de-aceea spusa voastră era sfântă şi frumoasă,
Căci de minţi era gândită, căci din inimi era scoasă,
Inimi mari, tinere încă, de şi voi sunteţi bătrâni.
S'a întors maşina lumii: cu voi *viitorul* trece;
Noi suntem iarăşi *trecutul* fără inimi, trist şi rece;
Noi în noi n'avem nimica, totu-i calp, totu-i străin!

Voi, perduți în gânduri sfinte, convorbeați cu idealuri;
Noi cărpim cerul cu stele, noi mănușim marea cu valuri,
Căci al nostru-e sur și rece — marea noastră-i de inghet.
Voi urmați cu răpejune cugetările regine,
Când, plutind pe aripi sfinte printre stelele senine,
Pe-a lor urme luminoase voi asemene mergeți.

Cu a ei candelă de aur pălidă înțelepciune
Cu zimbirea ei regală, ca o stea ce nu apune,
Lumină a vieței voastre drum de rose semănat;
Sufletul vostru un înger, inima voastră o liră,
Ce la vêntul cald ce-o mișcă cântări molcome respiră;
Ochiul vostru vedea 'n lume de icoane un palat.

Noi? Privirea scrutătoare, ce nimica nu visează,
Ce tablourile minte, ce simțirea simulează,
Privim reci la lumea asta — vě numim visionari;
O convenție e totul; ce e azi, mâne-i minciună —
Ați luptat luptă deșartă, ați vênat țintă nebună,
Ați visat zile de aur pe-astă lume de amar.

«Moartea succede vieții, viața succede la moarte»
Alt sens n'are lumea asta, n'are alt scop, altă soarte;
Oamenii din toate cele fac icoană și simbol;
Numesc sfânt, frumos și bine ce nimic nu însemnează,
Împărțesc a lor gândire pe sisteme numeroasă
Și pun haine de imagini pe cadavrul trist și gol.

Ce e cugetarea sacră? Combinarea maiestrită
Unor lucruri n'ésistente, carte tristă și 'ncâlcită,
Ce mai mult o incifrează cel ce vrea a descifra.
Ce e poesia? Înger palid cu priviri curate,
Voluptos joc cu icoane și cu glasuri tremurate,
Strai de purpură și aur peste țarina cea grea.

Rămâneți dară cu bine, sfinte firi visionare,
Ce făceați valul să cânte, ce puneați steaua să sboare,
Ce creați o altă lume pe-astă lume de noroi;
Noi reducem *tot* la praful, azi în noi, mâine 'n ruină;
Proști și genii, mic și mare, sunet, sufletul, lumină —
Toate-s praf... *Lumea-i cum este*, și ca dênsa suntem noi.

CĂLIN

(Vile din poveste)

Gasél. Toamna frunzele colindă
Sum' an grîer sub o grîndă,
Vêntul jalnic bate 'n geamuri
Cu o mână tremurândă,
Eară tu la gura sobei
Stai, ca somnul să te prindă
Ce tresari din vis deodată?
Tu auzi păşind în tindă —
E iubitul, care vine
De mijlóc să te cuprindă,
Şi în faţa ta frumoasă
O să ţie o oglindă
Să te vezi pe tine însăţ
Visătoare, surîzêndă.

I

Pe un deal resare luna, ca o vatră de jaratic
Rumenind străvechii codri şi castelul singuratic
S'ale riurilor ape, ce sclipesc fugind în ropot;
De departe 'n văi coboară tânguiosul glas de clopot.

Pe de-asupra de prăpăstii sunt zidiri de cetățuc.
Acățat de pietre sure un voinic cu greu le sue;
Așezând genunchiu și mână când pe-un colț când pe alt colț,
Au ajuns să rupă gratii ruginite-a unei bolți
Și pe-a degetelor vĕrfuri în fatacul tăinuit
Intră, unde zidul negru într'un arc a 'nrementit.
Ci prin flori întreţesute printre gratii luna moale,
Sfioioasă și smerită, și-au vĕrsat razele sale;
Unde-ajung, par văruite zid, podele ca de cridă,
Pe-unde nu, părea că umbra cu cărbune-i zugrăvită.
Ear de sus păn' în podele un painjĕu, prins de vrajă,
A ţesut subțire pănză, străvezie ca o mreajă,
Tremurând sa licurește și se pare a se rumpe,
Incărcată de o bură, de un colb de petre scumpe.
După pănza de painjĕn doarme fata de 'mpĕrat;
Inecată de lumină e intinsă în crivat;
Al ei chip se zugrăvește plin și alb: cu ochiu 'l măsuri
Prin ușoara 'nvinețire a subțirelor mătăsuri;
Ici și colo a ei haină s'a desprins din sponci ș'arată
Trupul alb în goliciunea-i, curăția ei de fată.

Resfiratul pĕr de aur peste perini se 'mprăştie,
Tĕmpla bate liniştită ca o umbră viorie,
Şi sprincenele arcate fruntea albă i-o închcie,
Ce o singură trăsură măestrit le incondeie;
Sub pleoapele închise globii ochilor se bat,
Braţul ei atĕrnă lenes peste marginea de pat,
De a vĕrstii ei căldură fragii sinului se coc,
A ei gură descleştată de-a suflării sale foc,
Ea zimbind îşi mişcă dulce a ei buze mici, subţiri,
Ear pe patu-i şi la căpu-i presuraţi 's trandafiri.

Ear voinicul s'apropie şi cu mâna sa el rumpe
Pânza cea acoperită de un colb de petre scumpe;
A frumuseţii haruri goale, ce simţirile-i adapă,
Incăperile gândirii mai nu pot să le incapă.
El in braţe prinde fata, peste faţă i se 'nclină,
Pune gura lui ferbinte pe-a ei buze ce suspină,
Şi inelul scump i 'l scoate de pe degetul cel mic
Ş'apoi pleacă ear in lume, năsdrăvanul cel voinic.

II

Ea a doua zi se miră, cum de firele sunt rupte,
Şi 'n oglind' ale ei buze se văd vinete şi supte —
Ea zimbindu-şi trist se uită şi şopteşte blând din gură:
«Sburător cu negre plete, vin la noapte de mĕ fură.»

III

Fie-cine, cum i-e vrerea, despre fete samă deie-şi —
Dar ca samĕnă celora indrăgiţi de singuri ei-şi,
Şi Narcis văzĕndu-şi faţa in oglinda sa, isvorul,
Singur fuse indrăgitul, singur el indrăgitorul.
Şi de s'ar putè pe dĕnsa cineva ca să o prindă,
Cănd cu ochii mari selbatici se priveşte in oglindă,
Subţiindu-şi gura mică şi chemăndu-se pe nume
Şi fiindu-şi şie dragă, cum nu-i este nime 'n lume:
Atunci el cu o privire nălucirea i-ar discoasă
Cumcă ea — frumoasa fată — a ghicit, că e frumoasă.
Idol tu! răpire minţii! cu ochi mari şi părul des,
Pentr'o inimă fecioară măndru idol ţi-ai ales!
Ce şopteşte ea in taină, cănd priveşte cu mirare
Al ei chip gingaş şi tĕnĕr, de la cap păn' la picioare?

«Vis frumos avut-am noaptea. A venit un sburător,
«Şi strîngîndu-l tare 'n braţe, era mai ca să-l omor.
«Şi deaceea, cînd mă caut în păretele de-oglinzi,
«Singurică 'n cămăruţă braţe albe eu întinz
«Şi mă 'mbrac în peru galben, ca în strai uşor ţesut
«Şi zărind rotundu-mi umăr, mai că-mi vine să 'l sărut.
«Şi atunci de sfiicioune mi-esc sîngele 'n obraz —
«Cum nu vine sburătorul, ca la pieptul lui să caz? —
«Dacă boiul mi'l îmmlădiu, dacă ochii mei îmi plac,
«E temeiul că acestea fericit pe el îl fac,
«Şi mi-s dragă mie însumi, pentrucă i sunt dragă lui —
«Gură tu! învaţă minte, nu mă şăgune nimărui,
«Nici chiar lui, cînd vine noaptea lîngă patul meu tiptil,
«Doritor ca o femee şi vieţean ca un copil.»

IV

Astfel vine 'n toată noaptea sburător la al ei pat.
Se trezi din somn deodată de sărutu-'i fermecat,
Şi atuncea, cînd spre uşă el se 'ntoarce ca să fugă,
Ea-'l opreşte 'n loc cu ochii şi c'o mult smerită rugă:
«O remăi, remăi la mine, tu cu vers duios de foc,
«Sburător cu piete negre, umbră fără de noroc,

«Şi nu crede că în lume singurel şi rătăcit
«Nu-i găsi un suflet tînăr ce de tine-i îndrăgit —
«O tu umbră peritoare cu adînci, tristii ochi,
«Dulci 's ochii umbrei tale — nu le fie de diochi!»
El s'aşează lîngă dînsa şi o prinde de mijloc,
Ea şopteşte vorbe arse de al buzelor ei foc:
«O şopteşte-mi — zice dînsul — tu cu ochii plini d'ceas,
«Dulci cuvinte ne 'nţelese, însă pline de 'nţeles,
«Al vieţei vis de aur ca un fulger, ca o clipă-i
«Şi'l visez, cînd cu-a mea mînă al tău braţ rotund îl pipăi,
«Cînd pui capul tu pe pieptu-mi şi bătăile ei numeri,
«Cînd sărut cu 'npătimire ai tăi albi si netezi umeri.
«Şi cînd sorb al tău resuflet în suflarea vieţei mele,
«Şi cînd inima ne creşte de un dor, de-o dulce jele,
«Cînd pierdută razimi faţa de arzătorul meu obraz,
«Părul tău bălaiu şi moale de mi-l legi după grumaz,
«Ochii tăi pe jumătate de-i închizi, mi 'ntinzi o gură:
«Fericit mă simt atuncea cu asupra de măsură,
«Tu!!... nu vezi!... nu-ţi aflu nume.... limba 'n
gură mi se leagă
«Şi nu pot să-ţi spun o dată cît — ah! cît imi eşti
de dragă!»

Ei şoptesc, multe şi-ar spune şi nu ştiu de-unde să 'nceapă,
Căci pe rând şi-astupă gura, când cu gura se adapă.
Unu 'n braţele altuia tremurând ei se sărută,
Numai ochiul e vorbareţ, cară limba lor e mută.
Ea-şi acopere cu mâna faţa roşă de sfială,
Ochi 'n lacrimi şi-i ascunde într'un păr ca de peteală.

V

S'a făcut ca ceara albă faţa roşă ca un măr
Şi atâta de subţire, să o tai c'un fir de păr!
Şi cosiţa ta bălae o aduci la ochi plângând,
Inimă fără de nădejde, suflete bătut de gând;
Toată zioa la fereastră suspinând nu spui nimică;
Ridicând a tale gene, al tău suflet se ridică;
Urmărind pe ceruri limpezi, cum pluteşte-o ciocârlie,
Tu ai vrè să spui să ducă către dênsul o soţie...
Dar ea sboară! Tu, cu ochiul plutitor şi 'ntunecos,
Stai cu buze descleştate de un tremur dureros.
Nu-ţi mai scurge ochii tineri, dulcii cerului fiastri;
Nu uita că 'n lacrimi este taina ochilor albastri,
Stele rare din tărie cad ca picuri de argint
Şi seninul cer albastru mândru lacrimele-l prind;

Dar dacă ar cădè toate, el remâne trist şi gol;
N'ai putè să faci cu ochii înălţimilor ocol;
Noaptea stelelor, a lumei, a oglinzilor de riu
Nu-i ca noaptea cea mocnită şi pustie din sieriu;
Şi din când in când vĕrsate, mândru lacrimile-ţi şĕd:
Dar de seci intreg isvorul, atunci cum o să te vĕd?
Prin ei curge rumenirea, mândră ca de trandafiri,
Şi zăpada viorie din obrăjii tăi subţiri;
Apoi noaptea lor albastră, a lor dulce vecinicie,
Ce uşor se mistueşte prin plânsorile pustie!
Cine e nerod, să ardă in cărbuni smarandul rar
Ş'a lui vecinică lucire s'o strivească in zadăr?
Tu-ţi arzi ochii şi frumseţa, dulce noaptea lor se stânge,
Şi nici ştii ce perde lumea. Nu mai plânge, nu mai plânge!

VI

O tu crai cu barba 'n noduri ca şi călţi când nu-i perì,
Tu in cap nu ai grăunte, numai pleavă şi pusderii.
Bine-ţi pare să fii singur, crai bĕtrân fără de minţi,
Să oftezi dup' a ta fată cu ciubucul intre dinţi?
Să te primbli şi să numeri scânduri albe in cerdac?
Mult bogat ai fost o dată, mult remas-ai tu sărac!

Alungat-o-ai pe dênsa, ca departe de părinți
In coliba impistrită ca să nasc' un pui de prinț;
In zadar ca s'o mai cate tu trimiți în lume crainic —
Nimeni n'a afla locașul, unde ca s'ascunde tainic.

VII

Sură-i sara ceа de toamnă; de pe lacul apa sură
Infunda mișcarea-i creață intre stuf la iezătură,
Iar pădurea lin suspină și prin frunzele uscate
Rânduri, rânduri trece-un freamăt ce le scutură pe toate.
De când codrul, dragul codru, trecnindu-și frunza toată
Își deschide-a lui adâncuri fața lunei să le bată,
Tristă-i firea; cară vêntul sperios o creangă farmă,
Singurătece isvoare fac cu valurile larmă.
Pe potica dinspre codri cine oare se coboară?
Un voinic cu ochi de vultur lunga vale o măsoară;
Șepte ani, de când plecat-ai sburător cu negre plete
Ș'ai uitat de soarta mândrei, iubitoarei tale fete!
Și pe câmpul gol el vede un copil umblând desculț
Și cercând ca să adune intr'un cârd bobocii mulți.
«Bună vreme, măi băete!» — «Mulțămim, voinic străin!»
«Cum te chiamă, măi copile?» — «Ca pe tată meu, Călin.

«Mama-mi spune cât-odată, de o întreb: a cui 's, mamă?
«Sburătoru-ţi este tată, şi pe el Călin îl chiamă.»
Când l'aude, numai dênsul îşi ştia inima lui,
Căci copilul cu bobocii era chiar copilul lui.
Atunci intră în colibă, şi pe capătu-unei laiţi
Lumină cu mucul negru într'un hârb un roş opaiţ;
Se cocea pe vatra sură două turte în cenuşă;
Un papuc e sub o grindă, cară altul după uşă;
Hîrîită, noduroasă stă în corb răşniţa veche;
În cotlon toarce motanul peptênându-şi o urechie;
Sub icoana afumată unui sfânt cu comanac
Arde 'n candel' o lumină cât un simbure de mac;
Pe-a icoanei policioară busioc şi mint' uscată
Umplu casa 'ntunecoasă de-o mireasmă pipărată;
Pe cuptorul uns cu humă şi pe coşcovii păreţi
Zugrăvit-au c'un cărbune copilaşul cel isteţ
Purceluşi cu coada sfredel şi cu beţe 'n loc de labă,
Cum mai bine i se şede unui purceluş de treabă;
O beşică în foc de sticlă e întinsă 'n ferăstruie,
Printre care trece-o dungă mohorită şi gălbuie —
Pe un pat de scânduri goale doarme tênără nevastă
În mocnitul întuneric şi cu faţa spre fereastă.

El s'așază lângă dênsa, fruntea ei o netezește,
O desmiardă cu durere, suspinând o drăgostește,
Pleacă gura la urechi-i, blând pe nume el o chiamă.
Ea ridică somnoroasă lunga genelor marămă,
Spăriet la el se uită . . . i se pare că viscază,
Ar zimbi și nu se 'nerede, ar răcni și nu cutează.
El din patu-i o ridică și pe pieptul lui și-o pune,
Inima-i svêcnește tare, viața-i par' că se răpune.
Ea se uită, se tot uită, un cuvênt măcar nu spune,
Ride doar' cu ochi 'n lacrimi, speriată de-o minune,
Ș'apoi ei sucește părul pe-al ei deget alb subțire,
Își ascunde fața roșă l'a lui piept duios de mire.
El ștergarul i-l desprinde și-l împinge lin la vale,
Drept în creștet o sărută pe-al ei păr de aur moale
Și bărbia i-o ridică, s'uită 'n ochi-i plini de apă,
Și pe rând și-astupă gura când cu gura se adapă.

VIII

De treci codri de aramă, de departe vezi albind
Ș'auzi mândra glăsuire a pădurii de argint.
Acolo, lângă isvoare, iarba pare de omăt,
Flori albastre tremur' ude în văzduhul tămâiet;

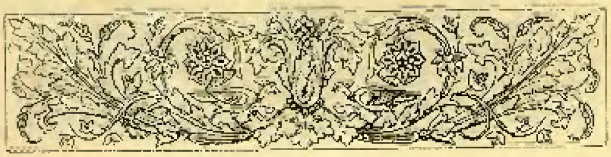

Pare-că și trunchii veșnici poartă suflete sub coajă
Ce suspină printre ramuri cu a glasului lor vrajă:
Iar prin mândrul întuneric al pădurii de argint,
Vezi isvoare sdrumicate peste pietre licurind,
Ele trec cu harnici unde și suspină 'n flori molatic,
Când coboară 'n ropot dulce din tăpșanul prăvălatic;
Ele sar în bulgări fluizi peste prundul din răstoace,
În cuibăr rotind de ape, peste care luna zace.
Mii de fluturi mici albaștri, mii de roiuri de albine
Curg în riuri sclipitoare peste flori de miere pline,
Umplu aerul văratic de mireasmă și răcoare,
A popoarelor de muște serbători murmuitoare.
Lângă lacul care 'n tremur somnoros și lin se bate,
Vezi o masă mare 'ntinsă cu făclii prea luminate:
Căci din patru părți a lumii împărați și 'mpărătese
Au venit ca să serbeze nunta gingășei mirese,
Feți-frumoși cu păr de aur, smei cu solzii de oțele,
Cititorii cei de zodii și șagalnicul Pepele.
Ată craiul, socru mare, răzimat în jeț cu spată,
El pe capu-i poartă mitră și-i cu barba peptănată —
Țapăn, drept, cu șkiptru 'n mână șede 'n perine de puf,
Și cu crengi îl apăr pagii de muscuțe și zăduf.

Acum eată că din codru şi Călin mirele ese,
Care ţine 'n a lui mână mâna gingaşei mirese;
Ei foşnea uscat pe frunze poala lung' a albei rochii,
Faţă-i roşie ca mărul, de noroc i-s umezi ochii,
La pământ mai că ajunge al ei păr de aur moale,
Care-i cade peste braţe, peste umerele goale —
Astfel vine mlădioasă, trupul ei frumos îl poartă,
Flori albastre are 'n părul şi o stea în frunte poartă.
Socrul roagă 'n capul mesei să poftească să se pună
Nunul mare, mândrul soare, şi pe nuna, mândra lună.
Şi s'aşază toţi la masă, cum li-s anii, cum li-i rangul;
Lin vioarele resună, cară cobza ţine hangul.
Dar ce sgomot se aude? Băziit ca de albine!
Toţi se uită cu mirare şi nu ştiu, de unde vine,
Până văd painjinişul între tufe ca un pod,
Peste care trece 'n sgomot o mulţime de norod:
Trec furnici ducând în gură de făină mării saci,
Ca să coacă pentru nuntă şi plăcinte şi colaci;
Şi albinele-aduc miere, aduc colb mărunt de aur,
Ca cercei din el să facă cariul, care-i meşter faur.
Eată vine nunta 'ntreagă: vornicel e-un grierel,
Ei sar purici înainte cu potcoave de oţel;

In veşmênt de catifele un bondar rotund în pântec
Somnoros pe nas ca popii glăsuieşte 'ncet un cântec;
O cojiţă de alună trag locuste, pôdu 'l scutur;
Cu mustaţa resucită şede 'n ea un mire fluture;
Fluturi mulţi de multe neamuri vin în urma lui un lanţ,
Toţi cu inime uşoare, toţi şagalnici şi berbanţi;
Vin ţinţarii lăutarii, gândăceii, cărăbuşii;
Far mireasa viorica i-aştepta 'ndărătul uşii;
Şi pe masa 'mpărătească sare-un greer, crainic sprinten,
Ridicat în doue labe s'a 'nchinat bătând din pinten;
El tuşeşte, îşi încheie haina plină de şireturi:
«Să iertaţi, boeri, ca nunta s'o pornim şi noi alături.»

STRIGOII

. . . că trece acesta ca fumul de pre pământ. Ca floarea au înflorit, ca iarba s'au tăiat, cu pânză se înfășură, cu pământ se acopere.

I

Sub bolta cea înaltă a unei vechi biserici,
Între făclii de ceară, arzând în sfeșnici mari,
E 'ntinsă 'n haine albe cu fața spre altariu
Logodnica lui Arald, stăpân peste Avari;
Încet, adânc resună cântările de clerici.

Pe pieptul moartei luce de petre scumpe sălbă,
Şi părul-i de-aur curge din raclă la pământ;
Căzuţi în cap sunt ochii; un zimbet trist şi slăut
Pe buzele-i lipite ce vinete îi sunt;
Dar faţa ei frumoasă ca varul este albă.

Şi lângă ea în genunche e Arald, mândrul rege,
Seăntee desperarea în ochi-i crunţi de sânge,
Şi încălcit e părul lui negru, gura-şi strânge,
El ar răcni ca leii, dar vai! nu poate plânge;
De zile trei îşi spune povestea vieţi 'ntrege:

«Eram un copilandru. Din codri vechi de brad
«Flămânzii ochi rotindu-i eu mistuiam pământul,
«Eu resvrăteam imperii, popoarele cu gândul;
«Visând, că toată lumea îmi ascultă cuvântul,
«In valurile Volgăi cercam cu spada vad.

«Domnind sumeţ şi tănăr pe roinicele stoluri,
«Căror a mea fiinţă un Semizeu părea,
«Simţeam că universul la pasu-mi tresărea,
«Şi naţii călătoare, impinse de a mea,
«Umplut-au sperioase pustiul păn' la poluri.

«Căci Odin părăsise de ghiață naltă-i domă;
«Pe zodii sângeroase porneau a lui 'popoară,
«Cu creștetele albe preoți cu pleata rară
«Trezeau din codri vecinici, din pace seculară
«Mii roiuri vorbitoare, curgênd spre vechea Romă.

«Pe Nistru tăbărisem, poporul tĕu împl..
«Cu sfetnici vechi de zile mĕ 'ntîmpinași in cale
«Ca marmura de albă, cu pĕr de aur moale —
«În jos plecat-am ochii 'naintea feții tale,
«Stătênd un îndărătnic, un sfiicios copil

«La blânda ta mustrare simt glasul cum îmi seacă;
«Eu caut a respunde, nu știu ce să respund.
«Mi ar fi părut mai bine 'n pămênt să mĕ cufund!
«Cu mânele-amêndouĕ cu fața îmi ascund,
«Și 'ntâia-dată 'n viață un plânș amar mĕ 'neacă.

«Zimbirĕ între dênșii bĕtrânii tĕi prietini
«Și singuri ne lăsarĕ.... Te 'ntreb într'un târziu
«Uitându-mĕ la tine, privind fără să știu:
«La ce-ai venit, regină, aicia in pustiu?
«Ce cauți la barbarul sub streșina-i de cetini?

«Cu glasul plin de lacrimi, de 'nduioşare cald,
«Privindu-mă cu ochii, în care-aveai un cer,
«Mi ai zis: Aştept din parte-ţi, o rege cavaler,
«Că-mi vei da prins pe-acela, ce umilit ţi-l cer.....
«Eu vreau să-mi dai copilul sburdalnic, pe Arald.

«Şi întorcându-mi faţa, cu spada ţi-am întins!
«Pe plaiuri dunărene poporu-şi opri mersul,
«Arald copilul rege ultat-a Universul:
«Urechea-i fu menită ca să-ţi asculte versul —
«De-atunci, învingătoareo, iubit-ai pe învins.

«De atunci, fecioară blondă ca spicul cel de grâu,
«Veneai la mine noaptea ca nimeni să te vadă
«Şi 'nlănţuindu-mi gâtul cu braţe de zăpadă
«Imi întindeai o gură deschisă pentru sfadă:
«Eu vin la tine, rege, să cer pe-Arald al meu.

«De-ai fi cerut pământul cu Roma lui antică,
«Coroanele ce regii pe frunte le aşază,
«Şi stelele ce veşnic pe ceruri colindează:
«Pe toate la picioare-ţi eu le puneam în vază....
«Dar nu 'l mai vrei pe Arald, căci nu mai vrei nimică.

«Ah! unde-i vremea ceea, când eu cercam un vad
«Să ies la lumea largă! Şi fost-ar fi mai bine
«Ca nici-odată 'n viaţă să nu te văd pe tine,
«Să fumege nainte-mi oraşele 'n ruină,
«Să se 'mplinească visu-mi din codri cei de brad!»

Făcliile ridică, se mişe' în line pasuri,
Ducând la groapă trupul reginei dunărene,
Monachi, cunoscătorii vieţei pământene.
Cu barbele lor albe, cu ochii stinşi sub gene,
Preoţi bătrâni ca iarna cu gângavele glasuri

O duc cântând prin tainiţi şi pe sub negre bolţi.
A misticei religii întunecoase cete
Pe funii lungi coboară sicriul sub părete,
Pe peatră prăvălită pun crucea drept pecete
Sub candelă ce arde în umbra unui colţ.

In muntele sfântului
Taci, s'auzi cum latră
Câţelul pământului
Sub crucea de peatră.

II

Arald pe un cal negru sboară, şi dealuri, vale,
In juru-i fug ca visuri; prin nouri joacă luna;
La peptu-i manta neagră in falduri şi-o adună,
Movili de frunze 'n drumu'i le spulberă de sună,
Ear steaoa cea polară i-arată a lui cale.

Ajuns-a el la poala de codru 'n munţii vechi;
Isvoare vii murmură şi saltă de sub peatră,
Colo cenuşa sură in părăsita vatră,
In codri-adânci câţelul pământului tot latră,
Lătrat cu glas de zimbru resună in urechi.

Pe-un jeţ tăiat in stâncă stă ţapăn, palid, drept,
Cu cărja lui in mână, preotul cel păgân.
De-un veac el şede astfel, de moarte-uitat bătrân;
In plete-i creşte muschiul şi muschiu pe a lui sin,
Barba 'n pământ i-ajunge şi genele la pept.

Așa fel zi și noapte de veacuri el stă orb,
Picioarele lui vechie cu peatră 'mpreunate;
El numĕră în gându-i zile nenumĕrate;
Și fălfăe deasupra-i, gonindu-se în roată
Cu-aripele-ostenite, un alb și'un negru corb.

Arald atunci coboară de pe-a lui cal. C'o mână
El scutură din visu-i moșneagu 'ncremenit:
«O mag, de zile veçinic, la tine am venit,
«Dă-mi înapoi pe-aceea ce moartea mi-a răpit,
«Și de-azi a mea viață la zeii tĕi se 'nchină.»

Bĕtrânul cu a lui cărjă sus genele-și ridică,
Se uită lung la dĕnsul, dar gura 'nchisă-i tace;
Cu greu a lui picioare din peatră le desface,
Din tronu-i se coboară, cu mâna semn ĕi face
Ca 'n sus să îl urmeze pe a codrilor potică.

În poarta prăbușită ce duce 'n fund de munte,
Cu cărja lui cea vechie el bate de trei ori —
Cu sgomot sare poarta din vechii ei uși;
Bĕtrânul se închină... pe rege 'l prind fiori,
Un stol de gânduri aspre trecù peste-a lui frunte.

In dom de marmur negru ei intră neopriți,
Și porțile în urmă în vechi țițîni s'aruncă;
O candelă bătrânul aprinde, para lungă
Se 'nalță 'n sus albastră, de fiecare dungă
Lucese 'n juru-i ziduri ca tuciul lustruiți.

Și în tăcere crudă ei nu știu ce aștept!
Cu mâna 'ntinsă magul ei face semn să șadă.
Arald, cu moartea 'n suflet, a gândurilor pradă,
Pe jeț tăcut se lasă, cu dreapta pe a lui spadă,
În zid de marmur negru se uită crunt și drept.

Fantastic pare-a crește bătrânul alb și blând:
În aer își ridică a farmecelor vargă —
Și o suflare rece prin dom atunci alergă,
Și mii de glasuri slabe încep sub bolta largă
Un cânt frumos și dulce, adormitor sunând.

Din ce în ce cântarea în valuri ca tot crește,
Se pare că furtuna ridică al ei glas,
Că vêntul trece 'n spaimă pe al mărilor talaz,
Că 'n sufletu-i pământul se sbate cu necaz,
Că ori ce-i viu în lume acum încremenește.

Se sgudue tot domul de pare a fi de scânduri,
Şi stânci în temelie clătindu-se vedem,
Plânsori sfâşietoare împinse de blăstem
Se urmăresc prin bolte, se chiamă, fulger', gem
Şi cresc tumultoase în valuri rânduri, rânduri.

«Din inimă-i pământul la morţi să dee viaţă,
«În ochi-i să se scurgă scântei din steaoa lină,
«A pérului lucire s'o dee luna plină,
«Ear duh dă-i tu, Zamolxe, sămânţă de lumină,
«Din duhul gurei tale ce arde şi inghiaţă.

«Stihii a lumei patru supuse lui Arald,
«Străbateţi voi pământul şi a lui măruntaie,
«Făceţi din peatră aur şi din inghet văpae,
«Se 'nchege apa 'n sânge, din petre foc să saie
«Dar inima-i fecioară hrăniţi cu sânge cald.»

Atuncea dinaintea lui Arald zidul piere:
El vede toată firea amestecat' afară,
Ninsoare, fulger, ghiaţă vênt arzétor de vară,
Departe vede-oraşul pe sub un arc de pară
Şi lumea nebunită gemênd din resputere.

Biserica creştină, a ei catapiteasmă
De un fulger drept în două e ruptă şi trosare,
Din taină mormântul atuncea ei apare
Şi peatra de pe groapă crăpând în două sare....
Încet plutind se 'nalţă mireasa-i, o fantasmă.

O dulce întrupare de-omăt; pe peptu-i albă
De petre scumpe; părul i-ajunge la călcâe;
Ochii căzuţi în capu-i şi buze viorie;
Cu mânile-i de ceară ea tâmpla şi-o mângâe,
Dar faţa ei frumoasă ca varul este albă.

Prin vânt, prin neguri vine, şi nouri s'aştern,
Fug fulgerele 'n lături lăsând-o ca să treacă,
Şi luna înegreşte şi ceriu 'ncet se pleacă
Şi apele cu spaimă fug în pământ şi seacă —
Părea că 'n somn un înger ar trece prin infern.

Priveliştea se stinge. În negrul zid s'arată
Venind ca 'n somn lunatic în pasuri line ea.
Arald nebun se uită, cu ochii o 'nghiţea,
Puternicele braţe spre dânsa întindea
Şi 'n nesimţire cade pe-a jeţului său spată.

Își simte gâtu-atuncea cuprins de brațe reci,
Pe pieptul gol el simte un lung sărut de ghiață,
Părea un junghiu că-i curmă suflare și viață,
Din ce în ce mai vie o simte 'n a lui brață
Și știe că deacuma a lui remâne 'n veci.

Și sufletul ei dulce din ce în ce-i mai cald...
Pe ea o ține-acuma, ce fu a morții pradă?
Ea 'nlănțuește gâtu-i cu brațe de zăpadă,
Întinde-a ei guri, deschisă pentru sfadă:
«Rege-a venit Maria și-ți cere pe Arald!»

«Arald, nu vrei tu fruntea pe sinul meu s'o culci?
«Tu zeu cu ochii negri, o ce frumoși ochi ai!
«Las' să 'ți înlănțui gâtul cu părul meu bălai,
«Viața, tinerețea mi-ai prefăcut-o 'n rai,
«Las să mă uit în ochi-ți ucizători de dulci.»

Și blânde triste glasuri din vuet se desfac,
Acuma la ureche-i un cântec vechiu străbate
Ca murmur din isvoare prin frunzele uscate,
Acum o armonie de-amor și voluptate
Ca moleoma cadență a undelor pe lac.

. . . . cum de multe ori, când mor oamenii, unii dintr'aceĭ morți zic că se scoală de se fac Strigoi . . . .
Indreptarea legii 1652.

III

In sălele pustie lumine roșĭ de torțĭi
Răneșe întunecimea ca pete de jeratic;
Arald se primblă singur rizênd, vorbind sălbatic—
Arald, tênărul rege, e-un rege singuratic,
Palatu-i parc'așteaptă în veci să-i vie morțĭi.

Pe-oglinzi de marmuri negre un negru nimitez,
A facelor lucire, rĕsbind prin pănza fină,
Resfrăng o dureroasă lumină din lumină,
Zidirea cea pustie de jale pare plină
Și chipul morții pare că 'n ori ce colț îl vezi.

De când căzù un trăsnet în dom, de-atunci în somn
Ca plumbul surd și rece el doarme zioa toată,
Pe inimă-i de-atunci s'a pus o neagră pată;
Dar noaptea se trezește și ține judecată
Și 'n negru 'mbracă toate, al nopții palid domn.

Un obrazar de ceară părea că poartă el,
Atât de albă faţa-i şi atât de nemişcată,
Dar ochii-i ard în friguri şi buza-i sângerată,
Pe inimă să poartă deatunci o neagră pată,
Iară pe frunte poartă coroană de oţel.

Deatunci în haina morţii el şi-a 'mbrăcat viaţa,
Îi plac adânce cânturi, ca glasuri de furtună,
Ades călare pleacă în mândre nopţi cu lună,
Şi când se 'ntoarce, ochii lucesc de voie bună,
Până ce-un fior de moarte 'l coprinde dimineaţa.

Arald, ce însemnează pe tine negrul 'port
Şi faţa ta cea albă ca ceară, neschimbată?
Ce ai? de când pe sinu-ţi tu porţi o neagră pată
De-ţi plac făclii de moarte, cântare 'ntunecată?
Arald! de nu mă 'nşală privirea, tu eşti mort!

Şi azi el se avântă pe calul său arab
Şi drumul, ca săgeţii, îi dă peste pustie,
Care sub luna plină luceşte argintie —
El vede de departe pe mândra lui Marie
Şi vântu 'n codri sună cu glas duios şi slab.

In pĕrul ei de aur rubine 'nflăcărate
Şi 'n ochii ei s'adună lumina sfintei mări ;
S'ajung curênd in cale, s'alătură călări,
Şi unul inspre altul se pleacă 'n desmerdări —
Dar buzele ăi roşii păreau că 's sângerate.

Ei trec ca vijelia cu aripi fără număr,
Căci caii lor aleargă alăturea 'nspumaţi,
Vorbesc de-a lor iubire, iubire fără saţ ;
Ea se lăsase dulce şi greu pe a lui braţ
Şi-şi răzimase capul bălai de a lui umĕr.

«Arald, nu vrei pe sinu-mi tu fruntea ta s'o culci?
«Tu zeu cu ochii negri, o ce frumoşi ochi ai!
«Las să-ţi inlănţui gătul cu pĕrul meu bălai,
«Viaţa, tinereţea mi-ai prefăcut-o 'n rai,
«Las să mĕ uit 'n ochi-ţi ucizĕtor de dulci!»

Miroase-adormitoare vĕzduhul il ingreun',
Căci vêntul adunat-a de flori de tei troiene
Şi le aşterne 'n calea reginei dunărene.
Prin frunze aiurează şoptirile-i a lene,
Când gurele 'nsetate 'n sărutări se 'mpreun'.

Cum ei mergênd ca vêntul se ceartă şi se 'ntreabă,
Nu vĕd în fundul nopţii o umbră de roşeaţă,
Dar simt că 'n a lor suflet trecù-un fior de ghiaţă,
De a morţii gălbenealĕ perîţi ei sunt la faţă . . .
Ei simt c'a lor vorbire e slabă, tot mai slabă.

«Arald! strigă crălasa, las' faţa să-mi ascund.
«N'auzi tu de departe cucoşul răguşit?
«O zare de lumină s'arată 'n resărit,
«Viaţa trecĕtoare din peptu-mi a rănit,
«A zilei raze roşii în inimă-mi pĕtrund.»

Arald încremenise pe calu-i — un stejar,
Păinjenit e ochiu-i de-al morţii glas etern,
Fug caii, duşi de spaimă, şi vêntului s'aştern,
Ca umbre străvezie ieşite din infern
Ei sboară, vêntul geme prin codri cu amar.

Ei sboar' — o vijelie, trec ape fĕr' de vad,
Naintea lor se 'nalţă puternic vechii munţi,
Ei trec în răpejune prin riuri fără punţi,
Coroanele de fugă le fulgeră pe frunţi,
Naintea lor se mişcă pădurile de brad.

Din tronul lui de peatră bătrânul preot vede
Şi 'n vânturi el ridică adâncul glas de-aramă
Pe soare să-l oprească el noaptea o rechiamă,
Furtunelor dă sborul pământul de 'l distramă...
Târziu! căci faptul zilei în slavă se repede!

Porneşte vijelia adâncu-i cânt de jale,
Când ei soseau alături pe cai încremeniţi,
Cu genele lăsate pe ochi păinjiniţi —
Frumoşi erau şi astfel de moarte logodiţi —
Şi 'n două lături templul deschise-a lui portale.

Călări ei intră 'nuntru şi porţile recad;
Pe veci perire 'n noaptea măreţului mormânt
In sunete din urmă pătrunde 'n fire cânt,
Jelind-o pe crăiasa cu chip frumos şi sfânt,
Pe Arald, copilul rege al codrilor de brad.

Bătrânu-şi pleacă geană şi car remâne orb,
Piciorele lui vechie cu peatra se 'mpreună,
El numără în gându-i şi anii ei adună,
Ca o poveste-uitată Arald în minte-i sună,
Şi peste capu-i sboară un alb şi un negru corb.

Pe jeţul lui de peatră înţepeneşte drept
Cu cârja lui cea veche preotul cel păgân
Şi cu veacuri nainte el şede-uitat bătrân,
În plete-i creşte muşchiul şi muşchiu pe a lui sin,
Barba 'n pământ i-ajunge şi genele de pept.

SATIRA I

Când cu gene ostenite sara suflu 'n luminare,
Doar ciasornicul urmează lunga timpului cărare :
Căci perdelele 'ntr'o parte când le dai, şi in odac
Luna varsă peste toate voluptoasa ei văpae,
Ea din noaptea amintirii o vecie 'ntreagă scoate
De dureri, pe care însă le simţim ca 'n vis pe toate.

Lună tu, stăpâna mării, pe a lumii boltă luneci
Şi gândirilor dând viaţă, suferinţele întuneci;
Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară;
Şi câţi codri-ascund în umbră strălucire de izvoară!
Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
Când pluteşti pe mişcătoarea mărilor singurătate!
Câte ţărmuri înflorite, ce palate şi cetăţi
Străbătute de-al tău farmec ţie singură-ţi arăţi!
Şi în câte mii de case tu pătruns-ai prin ferești,
Câte frunţi, pline de gânduri, gânditoare le privești!
Vezi pe-un rege ce 'mpânzește globu 'n planuri pe un veac,
Când la ziua cea de mâne abea cuget' un sărac —
De şi trepte osebite le-au eşit din urna sorţii,
Deopotrivă-i stăpânește raza ta şi — geniul morţii,
La acelaş şir de patimi deopotrivă fiind robi,
Fie slabi, fie puternici, fie genii ori negliobi.
Unul caută 'n oglindă de-şi buclează al său păr;
Altul caută în lume şi în vreme adevăr,
De pe galbenele file el adună mii de coji,
A lor nume trecătoare le însamnă pe răboj;
Iară altu 'mparte lumea de pe scândura tărâbii,
Socotind câţ aur marea poartă 'n negrele-i corăbii.

Ear colo bătrânul dascăl, cu-a lui haină roasă 'n coate,
Intr'un calcul fără capăt tot socoate şi socoate
Şi de frig la piept şi'nchee tremurând hălatul vechi,
Işi infundă gătu 'n guler şi bumbacul in urechi;
Uscăţiv aşa cum este, gărbovit şi de nimic,
Universul fără margini e in degetul lui mic!
Căci sub fruntea-i viitorul şi trecutul se incheagă:
Precum Atlas in vechime sprijinea cerul pe umăr,
Aşa el sprijină lumea şi vecia intr'un număr.
Pe când luna străluceşte peste-a tomurilor bracuri,
Intr'o clipă-l poartă gândul indărăt cu mii de
veacuri
La 'nceput, pe când fiinţă nu era, nici nefiinţă,
Pe când totul era lipsă de viaţă şi voinţă,
Când nu s'ascundea nimica, deşi tot era ascuns,
Când pătruns de sine insuş odihnea cel nepătruns.
Fu prăpastie? genună? Fu noian intins de apă?
N'a fost lume pricepută şi nici minte s'o priceapă,
Căci era un intuneric ca o mare fără rază,
Dar nici de vĕzut nu fuse şi nici ochiu care s'o
vază,
Umbra celor nefăcute nu 'ncepuse-a se desface,

Şi în sine împăcată stăpânea eterna pace!
Dar deodată' un punct se mişcă... cel întâiu şi singur!
Iată-l
Cum din chaos face mumă, eară el devine Tatăl.
Punctu-acela de mişcare, mult mai slab ca boaba
spumii,
E stăpânul fără margini peste marginile lumii.
De-atunci negura eternă se deslace în fâşii,
De atunci resare lumea, luna, soare şi stihii,
De atunci şi până astăzi colonii de lumi pierdute
Vin din sure văi de chaos pe cărări necunoscute
Şi, în roiuri luminoase isvorînd din infinit,
Sunt atrase în viaţă de un dor nemărginit.
Ear în lumea asta mare noi, copii ai lumii mici,
Facem pe pământul nostru muşunoae de furnici;
Microscopice popoare, regi, oşteni şi învăţaţi
Ne succedem generaţii şi ne credem minunaţi.
Muşti de-o zi pe-o lume mică de se măsură cu
cotul,
In acea nemărginire ne 'nvelim, uitând cu totul
Cumcă lumea asta 'ntreagă e o clipă suspendată,
Că 'ndărătu-i şi 'nainte-i întuneric se arată.

Precum pulberea se joacă în imperiul unei raze,
Mii de fire viorie ce cu raza încetează:
Astfel într'a veciniciei noapte pururea adâncă
Avem clipa, avem raza, care tot mai ţine încă.
Cum s'o stingă, totul piere ca o umbră 'n întuneric:
Căci e vis al nefiinţei universul cel chimeric.

În present cugetătorul nu-şi opreşte a sa minte,
Ci 'ntr'o clipă gându 'l duce mii de veacuri înainte,
Soarele, ce azi e mândru, el îl vede trist şi roş,
Cum se 'nchide ca o rană printre nori întunecoşi,
Cum planeţii toţi înghează şi s'asvârl rebeli în spaţiu,
Ei, din frânele luminii şi ai soarelui scăpaţi;
Iar catapiteasma lumii în adânc s'au înegrit,
Ca şi frunzele de toamnă toate stelele-au perit;
Timpul mort şi'ntinde trupul şi devine veciniciu,
Căci nimic nu se întâmplă în întinderea pustie,
Şi în noaptea nefiinţei totul cade, totul tace,
Căci în sine împăcată reîncepe-eterna pace.

. . . . . .

Începând la talpa însăşi a mulţimii omeneşti
Şi suind în susul scării 'pân' la frunţile cărăşti,
De a vieţii lor enigmă îi vedem pe toţi 'munciţi,
Făr' a şti să spunem care ar fi mai nenorociţi.
Unul e în toţi, tot astfel precum una e în toate;
De asupra tuturora se ridică cine poate,
Pe când alţii stând în umbră şi cu inima smerită,
Neştiuţi se pierd în taină ca şi spuma nezărită.
Ce-o să-i pese soartei oarbe ce vor ei sau ce gândesc?
Ca şi vântu 'n valuri trece peste traiul omenesc.

Fericească-l scriitorii, toată lumea recunoască-i —
Ce-o să aibă din acestea pentru el bătrânul dascăl?
Nemurire, se va zice. Este drept că viaţa întreagă,
Ca şi edera de-un arbor, de-o idee 'i se leagă.
«De oiu muri — îşi zice 'n sine — al meu nume o să 'l poarte
«Secolii din gură 'n gură şi l'or duce mai departe
«De a pururi, pretutindeni; în ungherul unor crieri
«Şi-or găsi, cu al meu nume, adăpost a mele scrieri!»

O sermane! ţii tu minte câte 'n lume-ai auzit,
Ce-ţi trecù pe dinainte, câte singur ai vorbit?
Prea puţin. De ici, de colò de imagini o fâşic,
Vre o umbră de gândire, ori un petec de hârtie,
Şi când propria ta viaţă singur n'o ştii pe de rost,
O să-şi bată alţii capul s'o pătrunză cum a fost?
Poate vr'un pedant cu ochii cei vărzui, peste un veac,
Printre tomuri bräcuite aşezat, şi ei 'un brac,
Aticismul limbei tale o să-l pună la cântari,
Colbul ridicat din carte-ţi l'o sufla din ochelari,
Şi te-o strânge 'n două şiruri, aşezându-te la coadă
In vr'o notă prizărită sub o pagină neroadă.

Poţi zidi o lume 'ntreagă, poţi s'o sfărîmi: ori ce-ai spune,
Peste toate o lopată de ţărînă se depune.
Mâna care-au dorit sceptrul universului, şi gânduri
Ce-au cuprins tot universul, încap bine 'n patru scânduri.
Or să vie pe-a ta urmă, în convoiu de 'nmormântare
Splendid ca o ironie, cu priviri nepăsătoare;

Ear deasupra tuturora va vorbi vr'un mititel,
Nu slăvindu-te pe tine, — lustruindu-se pe el
Sub a numelui tău umbră. Ĕată tot ce te aşteaptă.

Ba să vezi... posteritătea este ăncă şi mai dreaptă.
Neputĕnd să te ajungă, crezi c'or vrea să te admire?
Ei vor aplauda de sigur biografia subţire,
Care s'o 'ncerca s'arete că n'ai fost vr'un lucru mare,
C'ai fost om cum sunt şi dĕnşii. Măgulit e fiecare
Că n'ai fost mai mult ca dĕnsul. Şi prostateccle nări
Şi le umflă ori şi cine în savante adunări,
Cănd de tine se vorbeşte. S'a înţeles de mai nainte,
C'o ironică grimasă să te laude 'n cuvinte.
Astfel încăput pe măna a ori cărui, te vor drege,
Rele-or zice că sunt toate căte nu vor înţelege.
Dar afară de acestea, vor căta vieţei tale
Să-i găsească pete multe, rĕutăţi şi mici scandale:
Astea toate te apropie de dĕnşii. Nu lumina
Ce în lume-ai revĕrsat-o, ci păcatele şi vina,
Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt
Într'un mod fatal legate de o mănă de pămĕnt,

Toate micele mizerii unui suflet chinuit
Mult mai mult îi vor atrage de cât tot ce ai gândit.
. . . . . .

Între ziduri, printre arbori ce se scutură de floare,
Cum revarsă luna plină liniştita ei splendoare!
Şi din noaptea amintirii mii de doruri ea ne scoate,
Amorţită li-i durerea, le simţim ca 'n vis pe toate.
Căci în propria-ne lume ea deschide poarta 'ntrării
Şi ridică mii de umbre după stinsul luminării.
Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
Şi căţi codri-ascund în umbră strălucire de isvoară!
Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
Când pluteşti pe mişcătoarea mărilor singurătate,
Şi pe toţi ce 'n astă lume sunt supuşi puterii sorţii,
Deopotrivă-i stăpâneşte raza ta şi geniul morţii!

SATIRA II

De ce pana mea remâne în cerneală, mĕ întrebĭ?
De ce ritmul nu m'abate cu ispita-i de la trebĭ?
De ce dorm, îngrămădite între galbenele file,
Jambii suitori, trocheii, săltăreţele dactile?
Dacă tu ştiai problema astei vieţi cu care lupt,
Ai vedè, că am cuvinte pana chiar să o fi rupt.

Căci, întreb, la ce-aș începe să încerc în luptă dreaptă
A turna în formă nouă limba veche și 'nțeleaptă?
Acea tainică simțire, care doarme 'n a mea harfă,
În cuplete de teatru s'o desfac ca pe o marfă?
Sau cu sete să caut forma ce să poată să le 'ncapă?—
Să le scriu, cum cere lumea, vr'o istorie pe apă?!

Însă tu îmi vei răspunde, că e bine ca în lume
Prin frumoasă stihuire să pătrunză al meu nume,
Să-mi atrag luarea-aminte a bărbaților din țară,
Să-mi dedic a mele versuri, la cucoane bunăoară,
Și desgustul meu din suflet să'l împac prin a mea minte.—
Dragul meu, cărarea asta s'a bătut de mai nainte.
Noi avem în veacul nostru acel soi ciudat de barzi,
Care 'ncearcă prin poeme să devie cumulardzi;
Închinând ale lor versuri la puternici, la cucoane,
Sunt cântați în cafenele și fac zgomot în saloane;
Ear cărările vieții fiind grele și înguste,
Ei încearcă să le treacă prin protecție de fuste,
Dedicând broșuri la dame, a căror bărbați ei speră
C'ajungând când va miniștri le-a deschide carieră.

De ce nu voi pentru nume, pentru glorie să scriu!
Oare glorie să fie a vorbi într'un pustiu?
Azi, când patimilor proprii muritorii toți sunt robi,
Gloria-i închipuirea ce o mic de neghiobi
Idolului lor închină, numind mare pe-un pitic
Ce-o beșică e de spumă într'un secul de nimic.

Încorda-voi a mea liră să cânt dragostea? Un lanț
Ce se 'mparte cu frăție între doi și trei amanți!
Ce? să 'ngân pe coardă dulce, că de voe te-ai adaos
La cel cor ce 'n operetă e condus de Menelaos?
Azi adescori femeea, ca și lumea, e o școală,
Unde 'nveți numai durere, înjosire și spoială;
La aceste academii de științi a zinei Vineri
Tot mai des se perindează și din tineri în mai tineri,
Tu le vezi primind elevii cei imberbi în a lor clas,
Până când din școala toată o ruină a remas.

Vai! tot mai gândești la anii, când visam în academii,
Ascultând pe vechii dascăli cărpocind la haina vremii,

Ale clipelor cadavre din volume stând s'adune
Şi 'n a lucrurilor peteci căutând înţelepciune?
Cu murmurele lor blânde, un isvor de horum-harum,
Câştigând cu clipoceală *nervum rerum gerendarum*,
Cu evlavie adâncă ne 'nvăţau al minţii scripet,
Legănând când o planetă, când pe-un rege din
Egipet.

Par' că-l văd pe astronomul cu al negurii repaos,
Cum uşor, ca din cutie, scoate lumile din chaos
Şi cum neagra veşnicie ne-o întinde şi ne 'nvaţă,
Că epocele se 'nşiră că mărgelele pe aţă.
Atunci lumea 'n căpăţină se 'nvârtea ca o morişcă
De simţeam, ca Galilei, că comedia se mişcă.

Ameţiţi de limbe moarte, de planeţi, de colbul şcolii,
Confundam pe bietul dascăl cu un crai mâncat de
molii
Şi, privind paînjinişul din tavan de pe pilastri,
Ascultam pe craiul Ramses şi visam—la ochi albastri

Şi pe margini de caete scriam versuri dulci, de pildă
Către vre-o trandafiric şi sălbatică Clotildă.
Imi plutea pe dinainte cu al timpului amestic
Ba un soare, ba un rege, ba alt animal domestic.
Scărţiirea de condee dădea farmec astei linişti,
Vedeam valuri verzi de grâne, undoirea unei inişti,
Capul greu cădea pe bancă, părcau toate 'n infinit...
Când sună, ştiam că Ramses trebuia să fi murit.

Atunci lumea cea gândită pentru noi avea fiinţă
Şi, din contra, cea aevea ne părea cu neputinţă.
Azi abia vedem, ce stearpă şi ce aspră cale este
Cea ce poate să convie unei inime onveste.
Iar în lumea cea comună *a visà* e un pericul,
Şi de ai cumva ilusii, eşti pierdut şi eşti ridicul.

Şi deaceea de-azi nainte poţi să nu mă mai întrebi,
De ce ritmul nu m'abate cu ispita-i de la trebi,
De ce dorm ingrămădite între galbenele file
Jambii suitori, trocheii, săltăreţele dactile.

De-oi urma să scriu în versuri, teamă-mi e că nu cum-va
Oamenii din ziua de-astăzi să mĕ 'ncĕap' a lăuda.
Dacă port cu uşurinţă şi cu zîmbet a lor ură,
Laudele lor de sigur m'ar mâhni peste mĕsură.

SATIRA III

Un Sultan, dintre aceia ce domnesc peste vr'o limbă
Ce, cu-a turmelor păşune, a ei patrie ş'o schimbă,
La pămînt dormea, ţinîndu-şi căpĕtăi mâna cea dreaptă;
Dară ochiu 'nchis afară, inlăuntru se deşteaptă.
Vede, cum din ceriuri luna lunecă şi se coboară
Şi s'apropie de dĕnsul preschimbată in fecioară.

Înflorea cărarea ca de pasul blândei primăveri,
Ochii ei sunt plini de umbra tăinuitelor dureri,
Codrii se înfiorează de atâta frumuseţe,
Apele 'nereţesc în tremur străveziile lor feţe,
Pulbere de diamante cade fină ca o bură,
Scânteind plutea prin aer şi pe toate din natură,
Şi prin mândra fărmecare sun' o muzică de şoapte,
Iar pe ceriuri se înalţă curcubeele de noapte...
Ea, şezând cu el alături, mâna fină i-o întinde,
Părul ei cel negru 'n valuri de mătasă se desprinde:
«Las' să leg a mea viaţă de a ta. În braţu-mi vino,
«Şi durerea mea cea dulce cu durarea ta alin-o.
«Scris în cartea vieţii este şi de veacuri şi de stele:
«Eu să fiu a ta stăpână, tu stăpân vieţii mele.»
Şi cum o privea Sultanul, ea se 'ntunecă, dispare;
Iar din inima lui simte un copac cum că răsare,
Care creşte într'o clipă ca în veacuri, mereu creşte,
Cu-a lui ramuri peste lume, peste mare se lăţeşte,
Umbra lui cea uriaşă orizonul îl cuprinde
Şi sub dânsul universul într'o umbră se întinde;
Iar în patru părţi a lumii vede şiruri munţii mari,
Atlasul, Caucazul, Taurul şi Balcanii seculari,

Vede Eufratul și Tigris, Nilul, Dunărea bătrână—
Umbra arborelui falnic peste toate e stăpână.
Astfel Asia, Europa, Africa cu-a ei pustiuri
Și corăbiile negre legănându-se pe riuri,
Valurile verzi de grâu legănându-se pe lanuri,
Mările țărmuitoare și cetăți lângă limanuri,
Toate se întind naintea-i. Ca pe-un uriaș covor
Vede țară lângă țară; și popor lângă popor
Ca prin neguri alburie se strevăd și se prefac
În întinsă 'mpărăție sub o umbră de copac.

Vulturii, porniți la ceruri, până' la ramuri nu ajung;
Dar un vânt de biruință se pornește îndelung
Și lovește rânduri, rânduri în frunzișul sunător,
Strigăte de Allah! Allah! se aud pe sus prin nor,
Sgomotul crește ca marea turburată și înaltă,
Urlete de bătălie s'alungau după olaltă;
Însă frunzele-ascuțite se îndoae după vânt
Și deasupra Romei noue se înclină la pământ.

Se cutremură Sultanul... se desteaptă... şi pe cer
Vede luna ce plutește peste plaiul Eschişer.
Şi privește trist la casa Şeihului Edebali.
După gratii de fereastră o copilă el zări
Ce-i zimbește, mlădiosă ca o creangă de alun:
E a Şeihului copilă, e frumoasă Malcatun.
Atunci el pricepe visul că-i trimis de la profet,
Că pe o clipă se 'nălțase chiar în rai la Mohamet,
Că din dragostea-i lumească un imperiu se va naște,
Ai căruia ani şi margini numai cerul le cunoaște.

Visul său se 'nfiripează şi se 'ntinde vulturește
An cu an impărăția tot mai largă se sporește,
Iară flamura cea verde se inalță an cu an,
Neam cu neam urmându-i sborul şi sultan după sultan.
Astfel țară după țară drum de glorie-i deschid...
Până 'n Dunăre ajunge furtunosul Baiazid.

La un semn, un țerm de altul legând vas de vas se leagă,
Şi în sunet de fanfare trece oastea lui întreagă,

Jenicerі, copii de suflet ai lui Allah, şi Spahii
Vin de 'ntunecă pământul la Rovine în câmpii;
Respândindu-se în roiuri, întind corturile mari —
Însă 'n zarea depărtată sună codrul de stejari.

Iată vine-un sol de pace c'o năframă 'n vârf de băţ.
Bajazid, privind la dânsul, îl întreabă cu dispreţ:
«Ce vrei tu?»
«Noi? Bună pace! Şi de n'o fi cu bănat,
Domnul nostru-ar vrea să vază pe măritul împărat.»

La un semn deschisă-i calea, şi s'apropie de cort
Un bătrân atât de simplu după vorbă, după port,
«Tu eşti Mircea?»
«Da 'mpărate!»
«Ai venit să mi te 'nchini,
Să nu schimb a ta coroană într'o ramură de spini?»
—«Ori ce gând ai, Împărate, şi ori cum vei fi sosit,
Cât suntem încă pe pace, eu îţi zic: bine-ai venit!

Despre partea închinării însă, Doamne, să ne ierți.
Dar acu, vei vrea cu oaste și război că să ne certi,
Ori vei vrea să faci întoarsă de pe-acuma a ta cale,
Să ne dai un semn și nouă de mila Măriei-Tale—
De-o fi una, de-o fi alta: ce e scris și pentru noi
Bucuroși le-om duce toate, de e pace, de-i război.»
—«Cum? Când lumea mi-e deschisă, a privi gândești că pot
«Ca întreg Aliotmanul să se 'mpiedece de-un ciot?
«O tu nici visezi, bătrâne, căți în cale mi s'au pus!
«Toată floarea cea vestită a întregului Apus,
«Tot ce stă în umbra crucii, împărați și regi s'adună
«Să dea piept cu uraganul, ridicat de semi-lună;
«S'a 'mbrăcat în zale lucii cavalerii de la Malta;
«Papa cu-a lui trei coroane, puse una peste alta,
«Fulgerele adunat-au contra fulgerului, care
«În turbarea-i furtunoasă a cuprins pământ și mare;
«N'au avut de cât cu ochiul ori cu mâna semn a face,
«Și apusul își impinse toate neamurile 'ncoace;
«Pentru a crucii biruință se mișcară riuri-riuri,
«Ori din codri răscolite ori sternite din pustiuri,
«Sguduind din pace-adâncă ale lumii începuturi,
«Inegrind tot orizonul cu-a lor zeci de mii de scuturi;

«Se mișcau ingrozitoare ca păduri de lănci și săbii
«Tremura înspăimântată marea de-ale lor corăbii!
«La Nicopole văzut-ai câte tabere s'au strins,
«Ca să stee înainte-mi ca și zidul neinvins.
«Când văzui a lor mulțime câtă frunză, câtă iarbă
«Cu o ură ne 'mpăcată mi-am șoptit atunci în barbă
«Am jurat că peste dânșii să trec falnic fără pęs
«Din pristolul de la Roma să dau calului ovęs!..
«Și de crunta-mi vijelie tu te aperi c'un toiag?
«Și, purtat de biruință, să mę 'mpiedec de un moșneag?
—De-un moșneag, da, împĕrate! Căci moșneagul ce privești,
«Nu e om de rând, el este Domnul Țĕrii-Românești
«Eu nu ți-aș dori vr'odată să ajungi să ne cunoști
«Nici ca Dunărea să 'necę spumegând a tale oști.
«După vremuri mulți venirĕ, începĕnd cu acel oaspe
«Ce din vechi se pomenește, cu Dariu al lui Istaspe.
«Mulți durarĕ, după vremuri, peste Dunăre vr'un pod,
«De-au trecut cu spaima lumii și mulțime de norod;
«Împĕrați, pe care lumea nu putea să-i mai încapă,
«Au venit și 'n țara noastră de-au cerut pămĕnt și apă.

«Şi nu voi ca să mă laud, nici că voi să te 'nspăimânt:
«Cum veniră, se făcură toţi o apă şi un pământ.
«Te făleşti că înainte-ţi resturnat-ai val-vârtej
«Oştile leite 'n zale de 'mpĕraţi şi de viteji?
«Tu te lauzi că Apusul înainte ţi s'a pus?...
«Ce-i mâna pe ei în luptă, ce-au voit acel Apus?
«Laurii voiau să-i smulgă de pe fruntea ta de fer,
«A credinţii biruinţă câta ori ce cavaler.
«Eu? Îmi apăr sărăcia şi nevoile şi neamul!
«Şi deaceea tot ce mişcă 'n ţara asta, riul, ranul,
«Mi-e prieten numai mie, cară ţie duşman este;
«Duşmănit vei fi de toate făr' a prinde chiar de veste.
«N'avem oşti, dară iubirea de moşie e un zid
«Care nu se 'nfioreză de-a ta faimă, Baiazid.»

Şi abia plecă bĕtrânul: ce mai freamĕt, ce mai sbucium!
Codrul clocoti de sgomot şi de arme şi de bucium,
Ear la poala lui cea verde mii de capete pletoasă,
Mii de coifuri lucitoare ies din umbra 'ntunecoasă.

Călăreții umplu câmpul și roesc după un semn
Și în caii lor sălbatici bat cu scările de lemn;
Pe copite iau în fugă fața negrului pământ.
Lănci scântee lungi în soare, arcuri se întind în vânt;
Și ca nouri de aramă și ca ropotul de grindeni,
Orizonu 'ntunecându-l, vin săgeți de pretutindeni
Vâjâind ca vijelia și ca plesnetul de ploae,
Urlă câmpul și de tropot și de strigăt de bătae.
In zadar striga 'mpăratul ca și leul în turbare,
Umbra morții se întinde tot mai mare și mai mare;
In zadar flamura verde o ridică înspre oaste,
Căci cuprinsă-i de peire și în față și în coaste,
Căci se clatină rărite șiruri lungi de bătălie,
Cad Arabii ca și pălcuri risipite pe câmpie;
In genunchi cădeau pedestri, colo caii se restoarnă,
Cad săgețile în valuri, care șuieră, se toarnă,
Și lovind în față, 'n spate, ca și crivățul și gerul,
Pe pământ lor li se pare că se nărue tot cerul.
Mircea însuș mână 'n luptă vijelia 'ngrozitoare,
Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare;
Durduind soseau călării ca un zid înalt de suliți,
Printre cetele păgâne trec rupându-și large uliți;

Risipite se 'mprăştie a duşmanilor şiraguri,
Şi, gonind biruitoare, tot veneau a ţĕrii steaguri
Ca potop ce prăpădeşte, ca o mare turburată.
Peste-un clas păgânătatea e ca pleava vĕnturată.
Acea grindin' oţelită inspre Dunăre o mănă,
Iar în urma lor se 'ntinde falnic armia română.

Pe când oastea se aşază, cată soarele apune,
Voind creştetele 'nalte ale ţĕrii să 'neunune
Cu un nimb de biruinţă; fulger lung incremenit
Mărgineşte munţii negri în întregul asfinţit,
Pân' ce isvorĕsc din 'veacuri stele una câte una
Şi din neguri dintre codri tremurând s'arată luna:
Doamna mărilor şi a nopţii varsă linişte şi somn.
Lângă cortu-i unul dintre fii falnicului Doma
Sta zimbind de-o amintire, pe genunchi scriind o carte,
S'o trămiţă dragei sale de la Argeş mai departe:

«De din vale de Rovine
«Grăim, Doamnă, cătră Tine,
«Nu din gură, ci din carte,
«Că ne eşti aşa departe.

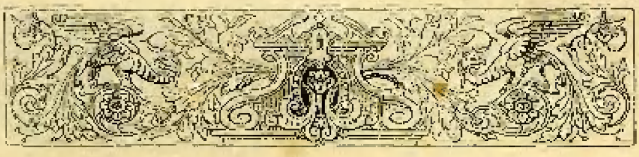

«Te-am rugа, măi, rugа
«Să-mi trimiţi prin cineva
«Ce-i mai măndru 'n valea Ta:
«Codrul cu poenele
«Ochiul cu sprincenele;
«Că şi eu trimite-voi
«Ce-i mai măndru pe la noi:
«Oastea mea cu flamurile,
«Codrul şi cu ramurile,
«Coiful nalt cu penele,
«Ochii cu sprincenele.
«Şi să ştii că 's sănătos,
«Că, mulţămind lui Christos,
«Te sărut, Doamnă, frumos.

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

De-aşa vremi se 'nvredniciră cronicarii şi rapsozii...
Veacul nostru ni-l umplură saltimbancii şi Irozii.

In isvoadele bătrâne pe eroi mai pot să caut.
Au cu lira visătoare ori cu sunete de flaut
Poți să 'ntimpini patrioții ce-au venit de-atunci
încolo?
Inaintea acestora tu ascunde-te, Apollo!
O eroi! care 'n trecutul de măriri vă adumbriseți,
Ați ajuns acum de modă de vă scot din letopiseți
Și, cu voi drapându-și nula, vă citează toți nerozii,
Mestecând vecaul de aur în noroiul greu al prozei.
Rămâneți în umbră sfântă, Basarabi și voi Mușatini,
Descălecători de țară, dătători de legi și datini,
Ce cu plugul și cu spada ați întins moșia voastră
De la munte pân' la mare și la Dunărea albastră!

Au *prezentul* nu ni-i mare? N'o să-mi dee ce-o
să cer?
N'o să aflu între-ai noștrii vre un falnic juvaer?
Au la Sybaris nu suntem lângă capiștea spoelii?
Nu se nasc glorii pe stradă și la ușa cafenelii?
N'avem oameni ce se luptă cu retoricele suliți
În aplausele grele a canaliei de uliți?

Panglicari în ale țării care joacă ca pe funii,
Măști cu toate de renume din comedia minciunii?
Au de patrie, virtute nu vorbește liberalul
De ai crede că viața-i e curată ca cristalul?
Nici visezi că înainte-ți stă un stâlp de cafenele,
Ce își ride de-aste vorbe ingânându-le pe ele.
Vezi colo pe uriciunea fără suflet, fără cuget,
Cu privirea 'mpĕroșată și la fălci umflat și buget,
Negru, cocoșat și lacom, un isvor de șiretlicuri,
La tovarășii sei spune veninoasele-i nimicuri.
Toți pe buze au virtute, car în ei monedă calpă,
Quintesență de miserii de la creștet până 'n talpă!
Și deasupra tuturora, oastea să și-o recunoască,
Își aruncă pocitura bulbucații ochi de broască...
Dintr'aceștia țara noastră își alege astăzi solii!
Oameni, vrednici ca să șază în zidirea sfintei Golii
În cămeși cu mâneci lunge și pe capete scufie,
Ne fac legi și ne pun biruri, ne vorbesc filosofie,
Patrioții! Virtuoșii, ctitori de așezăminte,
Unde spumegă desfrĕul în mișcări și în cuvinte,
Cu evlavie de vulpe ca în strane șed pe locuri
Și aplaudă frenetic schime, cântece și jocuri.

Şi apoi în Statul ţării se adun' să se admire,
Bulgăroi cu ceafa groasă, grecotei cu nas subţire.
Toate mutrele acestea sunt pretinse de Roman,
Toată greco-bulgărimea e neponta lui Traian!
Spuma asta 'nveninată, astă plebe, ast gunoi
Să ajung' a fi stăpână şi pe ţară şi pe noi?
Tot ce 'n ţările vecine e smintit şi stârpituri,
Tot ce-i însemnat cu pata putrejunii de natură,
Tot ce e perfid şi lacom, tot Fanarul, toţi iloţii,
Toţi se scuturĕ aicea şi formează patrioţii,
In cât fonfii şi flecarii, găgăuţi şi guşaţii,
Bălbăiţi cu gura strîmbă, sunt stăpânii astei naţii!

Voi sunteţi urmaşii Romei? Nişte rĕi şi nişte
fameni!
I-e ruşine omenirii să vĕ zică vouĕ oameni!
Şi această ciumă 'n lume şi aceste creaturi
Nici ruşine n'au să iee în smintitele lor guri
Gloria neamului nostru spre-a o face de ocară,
Indrăsnesc ca să rostească pân' şi numele teu,
ţară!

La Paris, în lupanare de cinisme și de lene,
Cu femeile-i pierdute și 'n orgiile-i obscene,
Acolo v'ați pus averea, tinerețele la stos:
Ce a scos din voi Apusul, când nimic nu e de scos?

Ne-ați venit apoi, drept minte o sticluță de pomadă,
Cu monoclu 'n ochi, drept armă bețișor de promenadă,
Vestejiți fără de vreme, dar cu creeri de copil,
Drept știință având în minte vre-un vals de Bal-Mabil,
Iar în schimb cu-averea toată vr'un papuc de curte-
zană.....
O te-admir, progenitură de origine Romană!

Și acum priviți cu spaimă fața noastră sceptic rece,
Vé mirați, cum de minciuna astăzi nu vi se mai
trece?
Când vedem că toți aceia, care vorbe mari aruncă,
Numai banul él vâncază și câștigul fără muncă,
Azi, când fraza lustruită nu ne poate înșela,
Astăzi alții sunt de vină, domnii mei, nu este-așa?

Prea v'aţi arătat arama, slăşiind această ţară,
Prea făcurăţi neamul nostru de ruşine şi ocară.
Prea v'aţi bătut joc de limbă, de strămbuni şi obiceĭ,
Ca să nu s'arate odată, ce sunteţi: nişte mişeĭ!
Da, căştigul fără muncă, eată singura pornire;
Virtutea? e-o nerozie; geniul? o nefericire.

Dar lăsaţi măcar strămoşii ca să doarmă 'n colb de cronici:
Din trecutul de mărire v'ar privi cel mult ironici.
Cum nu vii tu, Ţepeş-Doamne, ca punênd mâna pe ei,
Să-i imparţi în două cete: în smintiţi şi în mişei
Şi în două temniţi large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la puşcărie şi la casa de nebuni!

SATIRA IV

Stă castelul singuratic, oglindindu-se în lacuri,
Ear în fundul apei clare doarme umbra lui de veacuri,
Se înalţă în tăcere dintre rariştea de brazi
Dând atâta întunerec rotitorului talaz.
Prin ferestrele arcate după geamuri se vĕd numa
Lungi perdele încreţite care scânteie ca bruma.

Luna tremură pe codri, se aprinde, se măreşte,
Muchi de stâncă, vârf de arbor ca pe ceruri zugrăveşte,
Iar stejarii par o strajă de giganţi ce-o inconjoară,
Răsăritul ei păzindu-l ca pe-o tainică comoară.
Numai lebedele albe, când plutesc încet din trestii,
Domnitoare peste ape, oaspeţi liniştei acestii,
Cu aripele întinse se mai scutură şi-o tae,
Când în cercuri unduioase, când în brazde de văpae.
Papura se mişcă 'n freamăt de al undelor cutreer,
Iar în carba înflorită somnoros suspin' un greer,
E atâta vară 'n aer, e atât de dulce zvonul....

Singur numai cavalerul suspinând privea balconul,
Ce 'narcat era cu frunze, de ei spânzur' prin ostreţe
Rose roşie de Şiras şi liane 'n fel de feţe.
Respirarea cea de ape îl îmbată, ca şi sara;
Peste farmecul naturei dulce-i picură ghitara:

«O arată-mi-te iară 'n haina lungă de mătasă,
«Care pare încărcată de o pulbere-argintoasă.

«Te-aș privi o viață 'ntreagă în cununa ta de rază,
«Pe când mâna ta cea albă pĕrul galben ĕl netează.
«Vino! Joacă-te cu mine, cu norocul meu, mi-aruncă
«De la sînul tĕu cel dulce floarea veștedă de lîncă,
«Ca pe coardele ghitarei resunând încet să cadă.
«Ah! E-atât de albă noaptea, par' c'ar fi căzut zăpadă.
«Or în umbra parfumată a budoarului să vin?
«Să mĕ 'mbete acel miros de la pânzele de in?
«Cupido, un paj șagalnic, va ascunde cu-a lui mână
«Vioriul glob al lampei, mlădioasa mea stăpână!»
Și uscat foșni mătasa pe podele, între glastre,
Între rosele de Șiras și lianele albastre,
Dintre flori copila ride și se 'nchină peste gratii:
Ca un chip ușor de înger e-arĕtarea adoratei;
Din balcon i-aruncă-o roză și, cu mânile la gură,
Pare că ĕl dojenește când șoptește cu căldură;
Apoi ear dispare 'n luntru, auzi pasuri ce coboară,
Și eșind pe ușă iute, ei s'au prins de subsuoară;
Braț de braț pășesc alături, le stă bine la olaltă,
Ea frumoasă și el tĕnĕr, el înalt și ea înaltă.

Iar din umbră de la maluri se desface-acum la larg
Luntrea cu-ale ei vintrele spânzurate de catarg,
Şi incet înaintează în lovire de lopeţi,
Legănând atâta farmec şi atâtea frumuseţi.

Luna, luna iese 'ntreagă, se înalţ' aşa bălae
Şi din ţerm în ţerm durează o cărare de văpae
Ce pe-o repede 'nmiiire de mici unde o aşterne
Ea, copilă cea de aur, visul negurii eterne,
Şi cu cât lumina-i dulce tot mai mult se lămureşte,
Cu-atât valurile apei, cu-atât ţărmul par'că creşte,
Codrul pare tot mai mare, par'că vine mai aproape
Dimpreună cu al lunei disc, stăpânitor de ape;
Iară tei cu umbra lată şi cu flori până 'n pământ
Inspre apa 'ntunecată lin se scutură de vânt.
Peste capul blond al fetei sboară florile ş'o plouă,
Ea se prinde de grumazu-i cu mănuţele-amândouă
Şi pe spate 'şi lasă capul: «Mă uimeşti, dacă nu mântui?
«Ah, ce fioros de dulce de pe buza ta cuvântu-i!
«Cât de sus ridici acuma în gândirea ta pe-o roabă,
«Când durerea ta din suflet este singura-mi podoabă,

«Și cu focul blând din glasu-ți tu mă dori și mă cutremuri
«De imi pare o poveste de amor din alte vremuri;
«Visurile tale toate, ochiul tău atât de tristu-i,
«Cu-a lui umed' adâncime toată mintea mea o mistui.
«Dă-mi-i mie ochii negri, nu privi cu ei în laturi,
«Căci de noaptea lor cea dulce veșnic n'o să mă mai saturi,
«Aș orbi privind într'ênșii. O, ascultă numa 'ncoace,
«Cum la vorbă mii de valuri stău cu stelele proroace,
«Codrii negri aiurează și isvoarele-i albastre.
«Povestesc ele 'n de ele numai dragostele noastre,
«Și luceferii ce tremur așa reci prin negre cetini,
«Tot pământul, lacul, cerul, toate, toate ni's prietini.
«Ai putea să lepezi cârma și lopețile să lepezi,
«După propria lor voe să ne ducă unde repezi;
«Căci ori unde numai ele ar dori ca să ne poarte,
«Pretutindeni fericire — de-i viață, de-i moarte.»

. . . . . .

Fantazie, fantazie! când suntem numai noi singuri,
Ce ades mă porți pe lacuri și pe mare și prin cringuri!

Unde ai văzut vr'odată aste ţări necunoscute?
Când se petrecur' aceste? La o mie patru sute?
Azi n'ai chip în toată voia în privirea-i să te pierzi,
Cum îţi vine, cum îţi place pe copila s'o desmierzi,
După gât să-i aşezi braţul, gură 'n gură, piept la piept
S'o întrebi numai cu ochii: Mă iubeşti tu? Spune drept!
A-şi! abia ţi-ai întins mâna, sare ivărul la uşă,
E-un congres de rubedenii, vre un unchiu, vre o mătuşă.
Iute capul într'o parte şi te uiţi în jos smerit....
Oare nu-i în lumea asta vr'un ungher pentru iubit?
Şi ca mumii egiptene stau cu toţii 'n scaun ţepeni,
Tu cu mâinile 'ncleştate, ma' cu degetele depeni,
Mai sucşti vre-o ţigară, numeri fire de mustăţi
Şi 'n probleme culinare te încerci a fi isteţ.

Sunt sătul de-aşa viaţă... nu sorbind a ei pahară,
Dar mizeria aceasta, prosa asta e amară.
Să sfinţeşti cu mii de lacrimi un instinct atât de van,
Ce le-abate şi la păseri de vre-o două ori pe an?

Nu trăiți voi, ci un altul vĕ inspiră, el trăește,
El cu gura voastră ride, el se 'ncântă, el șoptește,
Căci a voastre vieți cu toate sunt ca undele ce curg;
Vecînic este numai riul; riul este Demiurg.
Nu simțiți c'amorul vostru e-un amor străin? Nebuni!
Nu simțiți că 'n proaste lucruri voi vedeți numai minuni?
Nu vedeți c'acea iubire serv'o causă din natură?
Că e leagăn unor vieațe ce semințe sunt de ură?
Nu vedeți că risul vostru e în fii vostri plâns,
Că-i de vină cumcă neamul Cain încă nu s'a stins?
O teatru de păpușe! zvon de vorbe omenești!
Povestesc ca papagalii mii de glume și povești
Fără ca să le priceapă. După ele un actor
Stă de vorbă cu el insuși, spune zeci de mii de ori
Ce-a spus veacuri dup' olaltă, ce va spune veacuri încă,
Pân' ce soarele s'o stinge în genunea cea adâncă.
Ce? când luna se strecoară printre nouri, prin pustii,
Tu cu lumea ta de gânduri după ea să te ațîi?
Să aluneci pe poleiul de pe ulițele ninse,
Să privești prin lucii geamuri la luminele aprinse

Şi s'o vezi înconjurată de un roi de pierde-vară,
Cum zîmbeşte tuturora cu gândirea ei uşoară,
S'auzi zornetul de pinteni şi foşnirile de rochii,
Pe când ei succese musteaţa, cară ele fac cu ochii?
Când încheie cu-o privire amoroasele 'nţelegeri,
Cu ridicula-ţi simţire tu la poarta ei să degeri?
Pătimaş şi îndărătnic s'o iubeşti ca un copil,
Când ea-i rece şi cu toane ca şi luna lui April?
Încleştând a tale braţe toată mintea să ţi-o pierzi,
De la creştet la picioare s'o admiri şi s'o desmierzi
Ca pe o marmură de Paros sau o pânză de Corregio,
Când ea-i rece şi cochetă? Eşti ridicul, înţelege-o.
Dă visam odinioară pe acea ce m'ar iubi,
Când aş sta pierdut pe gânduri, peste umăr mi-ar privi,
Aş simţi-o că-i aproape, şi ar şti c'o înţeleg
Din sărmana noastră viaţă am dura roman întreg...
N'o mai caut. Ce să caut? E acelaş cântec vechi,
Setea liniştei eterne care-mi sună în urechi;
Dar organele 's sfărmate, şi 'n strigări iregulare
Vechiul cântec mai pătrunde, cum în nopţi isvorul sare.
P'ici pe colo mai străbate câte-o voce mai curată
Dintr'un *Carmen seculare* ce 'l visai şi eu odată;

Dar tot șueră și strigă, scapără și rupt resună,
Se împinge tumultoasă și sălbatecă pe strună,
Și în gându-mi trece vêntul, capul arde pustiit,
Aspru, rece sună cântul cel etern neisprăvit....

Unde 's șirurile clare din viața-mi să le spun?
Ah! organele 's sfărmate și măestru e nebun!

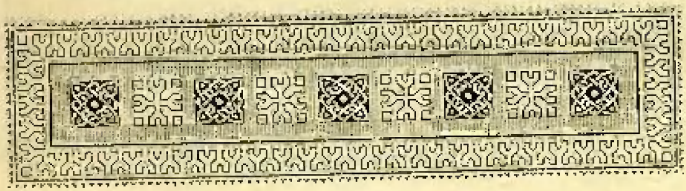

LUCEAFĂRUL

A fost odată ca 'n poveşti,
A fost ca nici odată
Din rude mari împărăteşti
O prea frumoasă fată.

Şi era una la părinţi
Şi mândră 'n toate cele,
Cum e Fecioara între sfinţi
Şi luna între stele.

Din umbra falnicelor bolți
Ea pasul și'l îndreaptă
Lângă fereastră, unde 'n colț
Luceafĕrul așteaptă.

Privea în zare cum pe mări
Resare și străluce,
Pe mișcătoarele cărări
Corăbii negre duce.

Ĕl vede azi, ĕl vede mâni,
Astfel dorinț-i gata.
El ear privind de sĕptĕmâni,
Ĕi cade dragă fata.

Cum ea pe coate-și răzima
Visând ale ei tĕmple,
De dorul lui și inima
Și sufletu-i se umple,

Şi cât de viu s'aprinde el
In ori şi care sară
Spre umbra negrului castel,
Când ea o să-i apară.

* * *

Şi pas cu pas pe urma ei
Alunecă 'n odae,
Ţesând cu recile-i scântei
O mreajă de văpae.

Şi când in pat se 'ntinde drept
Copila să se culce,
I-atinge mânile pe piept,
I 'nchide geana dulce,

Şi din oglindă luminiş
Pe trupu-i se revarsă,
Pe ochii mari, bătând închişi,
Pe faţa ei intoarsă

Ea el privea cu un suris,
El tremura 'n oglindă,
Căci o urma adânc în vis
De suflet să se prindă.

Iar ea, vorbind cu el în somn,
Oftând din greu suspină:
«O, dulce-al nopții mele Domn
«De ce nu vii tu? Vină!

«Coborî în jos, luceafăr blând,
«Alunecând pe-o rază,
«Pătrunde 'n casă și în gând
Și viața-mi luminează!»

El ascultă tremurător,
Se aprindeà mai tare
Și s'aruncà fulgerător,
Se cufundà în mare;

Şi apa, unde-au fost căzut,
În cercuri se roteşte,
Şi din adânc necunoscut
Un mândru tînĕr creşte.

Uşor el trece ca pe prag
Pe margineа ferestii
Şi ţine 'n mână un toiag,
Încununat cu trestii.

Părea un tînĕr Voevod
Cu pĕr de aur moale,
Un vînĕt giulgĭ se 'ncheie nod
Pe umerele goale.

Iar umbra feţei străvezii
E albă ca de ceară —
Un mort frumos cu ochii vii
Ce scânteie 'n afară.

«Din sfera mea venii cu greu
«Ca să-ți urmez chemarea,
«Iar cerul este tatăl meu,
«Și mumă-mea e marea.

«Ca în cămara ta să vin,
«Să te privesc de-aproape,
«Am coborît cu-al meu senin
«Și m'am născut din ape.

«O vin', odorul meu nespus,
«Și lumea ta o lasă;
«Eu sunt luceafĕrul de sus,
«Iar tu să-m fii mireasă.

«Colo 'n palate de mărgean
«Te-oi duce veacuri multe,
«Și toată lumea 'n ocean
«De tine o s'asculte.»

—«O eşti frumos, cum numa 'n vis
«Un înger se arată,
«Dară pe calea ce-ai deschis
«N'oi merge nici odată;

«Străin la vorbă şi la port
«Luceşti făr' de viaţă,
«Căci eu sunt vie, tu eşti mort,
«Şi ochiul tău mă 'nşeală.»

* * *

Trecù o zi, trecură trei,
Şi earăş noaptea vine
Luceaferul deasupra ei
Cu razele-i senine.

Ea trebui de el in somn
Aminte să-şi aducă,
Şi dor de-al valurilor Domn
De inim' o apucă:

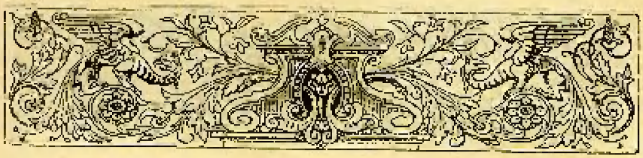

—«Cobori în jos, luceafĕr blând,
«Alunecând pe-o rază,
«Pĕtrunde 'n casă şi în gând
«Şi viaţa-mi luminează!»

Cum el din cer o auzi,
Se stinse cu durere,
Iar ceru 'ncepe a roti
În locul unde piere.

În aer sunete văpăi
Se 'ntind pe lumea 'ntreagă,
Şi din a chaosului văi
Un mândru chip se 'ncheagă.

Pe viţele-i negre de pĕr
Coroana-i arde pare,
Venea plutind în adevĕr,
Scăldat în foc de soare.

Din negru giulgĭ se desfăşor
Marmoreele braţă,
El vine trist şi gănditor,
Şi palid e la faţă;

Dar ochii mari şi minunaţi
Lucesc adănc, chimeric,
Ca două patimi fără saţ
Şi pline de 'ntuneric.

—«Din sfera mea venii cu greu
«Ca să te-ascult şʼacuma,
«Şi soarele e tatăl meu,
«Iar noaptea 'mi este muma.

«O vin', odorul meu nespus,
«Şi lumea ta o lasă;
«Eu sunt luceafĕrul de sus
«Iar tu să-mi fii mireasă.

«O vin', în părul tău bălai
«S'ănin cunună de stele,
«Pe-a mele ceriuri să răsai
«Mai mândră de cât ele.»

—«O ești frumos, cum numa 'n vis
«Un demon se arată;
«Dară pe calea ce-ai deschis
«N'oi merge nici odată!

«Mă dor de crudul tău amor
«A pieptului meu coarde,'
«Și ochii mari și grei mă dor,
«Privirea ta mă arde.»

—«Dar cum ai vrea să mă cobor?
«Au nu 'nțelegi tu oare,
«Cumcă eu sunt nemuritor
«Și tu ești muritoare?»

—«Nu caut vorbe pe ales,
«Nici știu cum aș începe ;
«Deși vorbești pe înțeles,
«Eu nu te pot pricepe.

«Dar dacă vrei cu crezământ
«Să te 'ndrăgesc pe tine,
«Tu te coboară pe pământ,
«Fii muritor ca mine.»

—«Tu-mi cei chiar nemurirea mea
«In schimb pe o sărutare?
«Dar voi să știi asemenea,
«Cât te iubesc de tare.

«Da, mă voi naște din păcat,
«Primind o altă lege.
«Cu veșnicia sunt legat,
«Ci voi să mă deslege.»

Și se tot duce, s'a tot dus
De dragu-unei copile,
S'a rupt din locul lui de sus
Perind mai multe zile.

* * *

In vremea asta Cătălin,
Viclean copil de casă,
Ce umple cupele cu vin
Mesenilor la masă,

Un paj ce poartă pas cu pas
A 'mpărătesii rochii,
Băiat din flori și de pripas,
Dar îndrăsneț cu ochii,

Cu obrăjei ca doi bujori
De rumeni, bată-i vina,
Se furișează pănditor
Privind la Cătălina.

— Dar ce frumoasă să făcû
Şi mândră, arz'o focul!
Ei, Cătălin, acu-i acû
Ca să-ţi încerci norocul.

Şi 'n treacăt o cuprinse lin '
Intr'un ungher de grabă;
—«Da ce vrei, măi Cătălin?
«Ia las', cată-ţi de treabă.»

—«Ce voi? Aş vrea să nu mai stai
«Pe gânduri totdeauna,
«Să rizi mai bine şi să-mi dai
«O gură, numai una.»

—«Dar nici nu ştiu măcar ce-mi ceri,
«Dă-mi pace, fugi departe —
«O, de luceafĕrul din cer
«M'a prins un dor de moarte.»

—«Dacă nu ştii, ţi-aş arĕta
«Din bob în bob amorul;
«Ci numai nu te mănià,
«Ci stai cu binişorul.

«Cum vĕnătoru 'ntinde 'n crăng
«La păsĕrele laţul,
«Când ţi-oi întinde braţul stâng,
«Să mĕ cuprinzi cu braţul;

«Şi ochii tĕi nemişcători
«Sub ochii mei remăie;
«De te înalţ de subsuori,
«Te 'nalţă din călcâie;

«Când faţa mea se pleacă 'n jos,
«În sus remăi cu faţă,
«Să ne privim nesăţios
«Şi dulce toată viaţa;

«Și ca să-ți fie pe deplin
«Iubirea cunoscută:
«Când sărutându-te mă 'nclin,
«Tu iarăș mă sărută.»

Ea 'l asculta pe copilaș
Uimită și distrasă,
Și rușinos și drăgălaș
Mai nu vrea, mai se lasă.

Și-i zice 'ncet: «Încă de mic
«Te cunoșteam pe tine,
«Și guraliv și de nimic
«Te-ai potrivi cu mine;

«Dar un luceafăr, răsărit
«Din liniștea uitării,
«Dă orizon nemărginit
«Singurătății mării;

«Şi tainic genele le plec,
«Căci mi le umple plânsul,
«Când ale apei valuri trec
«Călătorind spre dânsul;

«Lucește c'un amor nespus
«Durerea să-mi alunge,
«Dar se inalță tot mai sus
«Ca să nu-l pot ajunge;

«Pătrunde trist cu raze reci
«Din lumea ce-l desparte:
«În veci él voi iubi și 'n veci
«Va remânea departe.

«De aceea zilele imi sunt
«Pustii ca niște stepe,
«Dar nopțile 's de-un farmec sfânt
«Ce nu-l mai pot pricepe.»

—«Tu ești copilă, așa e!
«Hăi, s'om fugi în lume.
«Doar ni s'or pierde urmele
«Și nu ne-or ști de nume;

«Căci amêndoi vom fi cuminți,
«Vom fi voioși și teferi,
«Vei pierde dorul de părinți
«Și visul de luceferi.»

* * *

Porni luceafĕrul. Creșteau
În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
În tot atâtea clipe.

Un cer de stele de desupt,
Deasupra-i cer de stele,
Părea un fulger ne 'ntrerupt,
Rătăcitor prin ele,

Şi din a chaosului văi,
Jur împrejur de sine,
Vede, că 'n ziua cea d'intâi,
Cum isvorau lumine,

Cum, 'isvorînd, el înconjor
Ca nişte mări, de a 'notul;
El sboară, gând purtat de dor,
Pân' piere totul, totul.

Căci unde-ajunge nu-i hotar,
Nici ochiu spre a cunoaşte,
Şi vremea 'ncearcă in zadar
Din goluri a se naşte.

Nu e nimic, şi totuş e
O sete care 'l soarbe,
E un adânc, asemene
Uitării celei oarbe.

—«De greul negrei veciniciĭ,
«Părinte, mă desleagă,
«Şi lăudat pe veci să fiĭ
«Pe-a lumiĭ scară 'ntreagă!

«O cere-mi, Doamne, ori-ce preţ,
«Dar dă-mi o altă soarte,
«Căci tu isvor eşti de vieţi
«Şi dătător de moarte.

«Reia-mi al nemuririĭ nimb
«Şi focul din privire,
«Şi pentru toate dă-mi in schimb
«O oară de iubire!

«Din chaos Doamne-am apărut
«Şi m'aş intoarce 'n chaos,
«Şi din repaos m'am născut...
«Mi-e sete de repaos.»

««Hyperion, ce din genuni
««Resai c'o intreagă lume,
««Nu cere semne şi minuni
««Care n'au chip şi nume.

««Tu vreai un om să te socoţi,
««Cu ei să te asameni?
««Dar piară oamenii cu toţi,
««S'ar naşte earăş oameni.

««Ei doar au stele cu noroc
««Şi prigoniri de soarte;
««Noi nu avem nici timp, nici loc,
««Şi nu cunoaştem moarte.

««Din sinul veeînicului ieri
««Trăeşte azi ce moare,
««Un soare de s'ar stinge 'n ceri,
««S'aprinde iarăş soare.

««Părînd pe veci a răsări,
««Din urmă moartea 'l paşte,
««Căci toţi se nasc spre a muri
««Şi mor spre a se naşte.

««Iar tu, Hyperion, remăi
««Ori unde ai apune,
««Tu eşti din forma cea d'intăi,
««Eşti veciînică minune.

««Şi pentru cine vrei să mori?
««Intoarce-te, te 'ndreaptă
««Spre-acel pămînt rătăcitor
««Şi vezi, ce te aşteaptă.»»

* * *

In locul lui menit din ceri
Hyperion se 'ntoarsă
Şi, ca şi 'n zioa cea de ieri,
Lumina şi-o revarsă.

Căci este seară 'n asfințit
Și noaptea o să 'nceapă,
Resare luna liniștit
Și tremurând din apă.

Și umple cu-ale ei scântei
Cărările din crânguri. . . .
Sub șirul lung de mândri tei
Ședeau doi tineri singuri.

—«O lasă-mi capul meu pe sin,
«Iubito, să se culce
«Sub raza ochiului senin
«Și negrăit de dulce.

«Cu farmecul luminii reci
«Gândirile străbate-mi,
«Revarsă liniște de veci
«Pe noaptea mea de patemi.

«Şi deasupra mea remăi
«Durerea mea de-o curmă,
«Căci 'eşti iubirea mea d'intăi
«Şi visul meu din urmă.»

Hyperion vedea de sus
Uimirea 'n a lor faţă,
Abiă un braţ pe gât i-a pus,
Şi ea la prins în braţă.

Miroasă florile-argintii
Şi cad, o dulce ploae,
Pe creştetele-a doi copii
Cu plete lungi bălae.

Ea, imbătată de amor,
Ridică ochii, vede
Luceafărul, şi 'ncetişor
Dorinţele-i increde:

«Cobori în jos, luceafăr blând,
«Alunecând pe rază,
«Pătrunde 'n codru şi în gând,
«Norocu-mi luminează!»

El tremură ca alte dăţi
În codri şi pe dealuri,
Călăuzind singurătăţi
De mişcătoare valuri;

Dar nu mai cade ca 'n trecut
În mări din tot înaltul:
«Ce-ţi păsă ţie, chip de lut,
«Dacă oi fi eu sau altul!

«Trăind în cercul vostru strimt,
«Norocul vă petrece —
«Ci eu în lumea mea mă simt
«Nemuritor şi rece.»

CRITICILOR MEI

Multe flori sunt, dar puține
Rod în lume o să poarte:
Toate bat la poarta vieței,
Dar se scutur multe moarte.

E ușor a scrie versuri,
Când nimic nu ai a spune,
Înșirând cuvinte goale,
Ce din coadă au să sune.

Dar când inima 'ți frămêntă
Dorùri vii și pătimi multe
Și'a lor glăsuri a ta minte
Stă pe toate să le-asculte:

Că și flori în poarta vieței,
Bat la porțile gândirii,
Toate cer intrare 'n lume,
Cer veșmintele vorbirii.

Pentru-a tale proprii patimi,
Pentru propria'ți viață
Unde ai judecătorii
Ne 'nduraților ochi de ghiață?

Ah! atuncea 'ți se pare,
Că pe cap 'ți cade cerul:
Unde vei găsi cuvêntul
Ce exprimă adevĕrul?

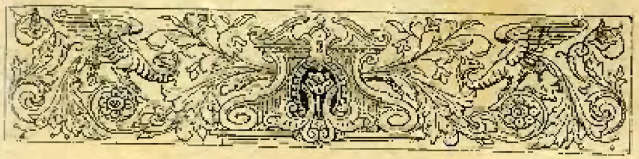

Critici voi, cu flori deşerte,
Care roade n'aţi adus —
E uşor a scrie versuri,
Când nimic nu ai de spus.

CUPRINS

	Pag.
Prefața editorului	III
1. Singurătate	1
2. Lasă-ți lumea la uitată	5
3. Și dacă rămuri bat în geam	9
4. Pajul Cupidon	11
5. Ce te legeni, codrule	14
6. Melancolie	17
7. Rugăciunea unui Dac	21
8. Pe aceeași ulicioară	25
9. De câte ori, iubito	29
10. O remăi	31
11. Despărțire	35
12. Crăiasa din povești	39
13. Odă	43
14. La mijloc de codru des	45
15. Venere și Madona	47
16. Sonet (Iubind în taină)	51
17. Sonet (Afară-i toamnă)	53
18. Sonet (Sunt ani la mijloc)	55
19. Sonet (Când însuși glasul)	57
20. Sonet (Trecut-au anii)	59
21. Sonet (S'a stins viața falnicei Veneții)	61

		Pag.
22.	Dorința	63
23.	Mortua est	65
24.	Noaptea	71
25.	Egipetul	73
26.	Adio	79
27.	Ce e amorul	83
28.	Lacul	87
29.	Ânger și demon	89
30.	Floare albastră	97
31.	Se bate miezul nopții	101
32.	Ânger de pază	103
33.	Atât de fragedă	105
34.	O mamă, dulce mamă	109
35.	Fét frumos din Tei	111
36.	Cu mâne zilele-ți adaugi	117
37.	Din valurile vremei	12
38.	Povestea Codrului	123
39.	Impĕrat și Proletar	127
40.	Pe lângă plopii fără soț	139
41.	Glossa	143
42.	S'a dus amorul	149
43.	Departe sunt de tine	153
44.	Freamĕt de codru	155
45.	De-or trece anii	159
46.	Te duci	161
47.	Peste vĕrfuri	165
48.	Somnoroase păsĕrele	167
49.	Revedere	169
50.	Când amintirile	173
51.	Doina	175
52.	Mai am un singur dor	179
	Variantă	183
	Altă variantă	187
	Altă variantă	191